نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده؛

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی پیدا کړ او بیان لوړکا او تمیز ی ورکا له نورو حیوانانو په نطق؛ او ویې استوه او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح بیان سره په هغه معجزه او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده ده نسته بل خاوند او نه بل ښوونکی د وګړیو ښېنیتا دی دی په انسانان پخوبه و ښېرو پالی او د هری بلیغی وینا ملهم دی درود نامحدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام په موږ تی راوښو له سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنات و تر ده جار سم
دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رڼه ستوري دي او د پيغمبر دګوتي خلاف عمي کړدوي نواې د دين سپه سالار بدله مونږه ورکړداي او د رحمت ور بو نسکور.

بيت

د ښه دي د اسمان ستوري ځي رڼا يې لور پر لوري
شپېدونه موږ مې ګړه رو ښاند ذوی د وی خوبند پڅاند

بخاص کره د خداي رحمتونه دوی نازل پر ځلوروپا رانو د ښې پر غوره ملګر يوا و ده پر ټلسيوا د خاندان اما بعد پر دي پوه دي چه دنيا وانسه غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دي چه خالق تعالی د ~~غوره خاصه~~ آدم پر سر نسکور کړ او پېړه زمانه کې خداي تعالی پر انسانانو کې غوره شاعران او د دنيا خاوندان پيدا کړل چه الشعراء تلاميذ الرحمن دګنل سوا او د دوي دنيا وي برکله د اسې خوږي دي چه انسان زړه انشراح په مومي او د خوږو وزرو مرهم وي زه چه محمد هوتک يم او پاصل پښتون پقندهار کښې اوسم له ډېره ده چه په ويلو د د اسې دنيا و بخت يم او د پښې او ورځي مې هم د غدګاري کا د ا د دېروقتونه تېر سول چه ما غوښتله چه زه د پر

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کابندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مگر زمانې ماته فراغ نه
راکاوه او دا هیله مې په زړه کې وه چه سوه ځکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه در لود او نه فراغ گاهې به مغولو چپاو نه کړل او گاهې به دگرگین
د ستم سوران وه اوس چه حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجي میر خان علیه الرحمة دوی له قندهار و یا ستنه
او پښتانه دی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سو له اندوه او قلم مې جنسیت وا
هغه وقت په زمانه اراده کې خبر سو زموږ د پښتنو دستر گو تورا امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پاچشاه حسین هوتک — په ملکانو کې دی دی لوی ملک
د حاجي میر غښتلی زوی گرزیت — خالق دی تل دوی ځلان داغې

نوی زه و غوښتم خپل دربار ته او ماته ئې تشویق وکا او الطاف ئې ښکاره کا
چه دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خله
چه زموږ پادشاه او د نبالم خپلو دربه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
هیڅکله هم د نبې و نیا خاوند او د پښتنو د شعر شو قمن دی نو ما وغوښته چه زړه زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لي سي او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړي سي ښکاره دوي چه ماله د
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ورانه را ټول کړي دي او هغه وقتونه
زیدم له و گرېوي ځکه مي د ډیر سنه حالونه او ورېدلي دي او اوس هغه متو
لل الله په غوښتني کا بزم د دي کتاب نوم دي پټه خزانه ځکه چه د ل
ن
را غلي دي چه پټه وه او نو ښکاره خالق تعالی دي لټوله مسلمانا
موږ د پادشاه سیوري دي تل وي او دا یم په دغه کتاب چه ما
او وړځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثاني سنه و سنه ۱۱۴۱ هجري
درو خزانو منقسم دی لمړي خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه
دوهمه خزانه په بیان کي د هغو شاعرانو چه اوس ژوندي دي
په بیان کښي د هغو ارتینو او ښځو چه دو پښتونه ...نه باند

لمړي خزانه

د هغو شاعرانو چه پخواتیر سوي او موږ ته د دوي وینا دي ښکاره
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښې مشر ګڼل کیدی د پښتنو
بې ټک په التغر کی زیږیدلی و په سنه هجری ٦٦١ کې او هغه وقت چه لوی سو
نو یې کار د خدای عبادت او په التغر او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کی به بر خل مغولو دار غند او یرغاو ولوټ کاوه التغر او اولان او کلات
بې تالا کول بابا هوتک چل توموند را ټول کړل او د سره غر سردی پر مغولو شخړه د بو تله
[illegible] دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګډیو ډیر و وژل ماته چل پلار داود خان
داسی نقل دی کا چه سوری غر په دغه روڼ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د مړیه بر لیبنا ملده کا په دی شخړه کښې پښتانه لبزاو بې خواک و په د سره مغولو
بیتیبر راغلل او اخیستلی و کانو یو شو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک
په لوړت [illegible] داسی [illegible] بولوله او په غیشوی د مغولو تترت نه شیرل غښتلیو میر و
بیچه دا سندره او ویله په جګړه تود یدل تر شو چه سوری غری د مغولو په وینو ولاړه
او تول ی پیښا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلي

بیتونه

پر سوری غر بل راته نن اور دی || و ګریه جوړ راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغی
غبتلیو تنگ کړی دامو واردی
په پښتنا کی یې یلغار دی
آدم مرغی غبتلیو راسی
توری تیری غشی تر پلاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
ور ور باندی کړی چنل تترونه
زیاد زلمو وینی بهیږی
میر ځی د غلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنګ دی
مهال د توری دی ونګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړی
د پښتنا ځکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنگ ولاړ دی پښتنا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو توړو ګزارونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
ځکی او غرونه په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو دوی رنګ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیپه کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنګونه وکړل او دارغنداو پوری خواته
ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غبتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

۱- مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننو تل بابا هوتک چه سپین بږیری سوځمری نه او یا کال وه په سنه ۷۴۰ هجری وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته دی دقوم د مشرتابه بګړی په سر کړله نقل کا.

چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی وه په ځنګلو کی به له لسو تنو سره به وه په هغه سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی وه هسی وایی چه ملکیار بابا د سیوری په لتو کی ډیر پهلوان راتول کړل او هلته ی کاریز وکښل او خپل زلمی ی په کښتو کرنه وګمارل مغول چه په دغو واینو غوږ ونسول پر سیوری ی یرغل وکا او د ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو هیڅ ورانی سوی او ځینی وال پل مړ ځی او هغه وب ته ځنی هم وخاته وانړی خو اته هلته ی خپل زلمی سره یوځای راتول او پر مغول ی وشړل او سیوری بیا ودان کړی

هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹ هجری کی په پسرلی ترنک ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه نو خوځ زموږ اوخوړ او کت غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنګ وته راغی هسی سندره ی وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی تو خپل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزده مړ وزده + د ترنګ مړ وزده + خاوند درېح ده + چه ډېر کي مومي زما خپله سوده

که نیژدي نیژدي + نیژد بیلتون دی + نژه نیژ ورځي + په ویرژ ډېر لي په غم ژبون دی

که اوږدي اوږدي + په زړه مي اوږدي + دا اوس روڼ ګا + دویر نیژ وند بل د ډېر په زور دی

ځنځیر یوسه + سپیني سپوږمۍ + ورته وواېه + چه ترنګ تال کړم ، ستا له خو لګیه

که خپرو خپرو + او بوسوان کړمه + بل ملګیار دی + پانه لیارد ی + سو ب ی بجا ان

نقل کا چه ملیار بابا دا سندرې وویلي د خاوند په قدرت ترنګ یو او هغه د لرګي ... او دلته درود

دیوې څنډې او بلې څنډې په نلو او غږ د لبن ... سو په ترنګ یو پل جوړ سو میار بابا هم

پر دې پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو   نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره توخي کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ی ولید چه غشي تیره کا ملیار څنګ پښته

وکا چه تربوره دا څکري هغه ویل د مغولو په جګړو کی ستا ملاتړ یم ملیا. بابا دعا کړه ورته

چه تربوره تل سوبمن اوسې وایې چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری مونده او ماته ی د هیچا

په یاد نده   هسې نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تالان پر سیوري راغی او هغه وقت

د ملیار بابا په کلا کی څوک نه و پېر ته له ښځینو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوت

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډېری مړه کړل دا قول د ملیار بابا د دعا برکت و

ــا

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون صاحب رحمة الله علیه دپښتون بابا

د کسي د عبدالرشید ... و خاوند تعالی د ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي و د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لا رخصت سوا و د خپلو اولاد و سره
راغی که کسي غځ غوري مرغی ته او کله به و لاړ د غندران غره ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او ښمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیتني نیکه لید نه به ی کوله او پیلګه
به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیتني نیکه زوي و لوی سو
او هغه وخت چه خربنبون د کسي له غره غندران ته راتلی نو اسماعیل بابا به د ده سي د پیر
وشرمل سي والي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیتني نیکه په مخ کښی
ناست وه دوی کور و د کسي پر غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تنګ او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه داسي زاري وکړلی

که یون دی یون دی + مخکي بلیتون دی + له کسي غره ځي + ځي خربنبو ندی
که وروره وروره + خربنبون ورو ره + ته تبلیتون کړی + زما و پیر ته ګوره
چه چي مرغی له + لوړ نا کرغی له + همزولي یا ته + ځي څه برغی له
د خدای د یاره + خربنبون یاره + چه پیر مو نکړی + زموږ کهول وا ره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ریبږي + یار مې بېلېږي + بیاتون ي اورېږي + ځان په سو ځېږي

نقل کا چه اسماعیل بابا خربنبون بابا سي غږګون وکاوه

څلوریځ د خربنبون بابا

بېلتانه نار مې وسو په کور باندي
له خپلو الو به بېلېږم په سر وستر ګو
اسماعیل ستا نارو مي زړګي مري کي
نه هېرېږي که مي بیا نه ستا یادي کي
څه څه په ارېدو دیون مي دي پېچ کړه ته
ستا سي یاد به وي لبس زړه وسځ ته

اوبو هېرېږم په به څه وکړم پېښ په ور باندي
دوارو ستر ګې مې په وینو دي ښه واندي
بېلتانه خربنبون بیا له تا پردي کي
په چېرو دوير به پري سي زړه مراندي
دیانه ځوري به اپوم وترخ ته
که دا مخکه غږوند توا شي لاندي باندي

نقل کا چه خربنبون بابا ولاړ به مرغه کي مېشت سو او رحلت هم وفات سو په کال هجري ۴۱۱ و سنه وروسته ي زامن هم په غوره مرغه کي او سیدله او د کاسي اولاد بیا مړ تر ولاړه د کسي غره او پښین په لتو کي میشته سول او د کند او زمند اولاد ونه خپاره سول او ولاړه ل د ننګرهار او خېبر او پېښور لتي ي وینولي

ذکر د قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متي خلیل غوریا خیل سړبني علیه

۱ الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متي د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریا غوریاد کنډ ابن خرشبون زوی و چه حضرت سرېني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و مانه داسی نقل وکا چه د خرشبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول ځینی ورا یول د
جنوب او کوهک غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورونه په سپین غره او سیدل
چه وروسته د مشروروں په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا و بي خالا د دوی
خوره په پښین کی وه چه هورکی ی زیارت دی یو بل و روری وه په ګرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متي قدس الله سره په کال هجری سنه ٦٢٣ زیږیدلی وا و په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له په غاړه وفات سو او په سپین غونډی تو یه شیخ دی چه
کلات بادسی نقل کا چه په سپین غونډی هیڅ اوبه نوی او د لی ډلی پیښتا نه او اولاد ده
چه په دوبی دده زیارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ورسره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زاهد ده مشر زوی دده په زیارت کی د تنه دیر تږی وکه ی نقل د متي بابا
له قبره سره نژدی او به را د غوږ شیدی او هلته بانده چینه پیدا سوه دا اوبه تر
او سه هم بهیږی او زایرین ځی څښی نقل کا چه شیخ متي بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوپه خاوندمین سری وده اولاد و لا پل او په پیښور او بډبنی کی هیشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه پاته دی شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غنداني کی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و دخدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او د اسی مناجاتونه ی وویل چه د هغو نه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او ریدلی وچه نقل ی کاندم

شعر

پر لویو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یاد وېرژ لو په شپیلو کی

ټول ستا د یاد ناری سوری دی

دا ستا د مینی ننداری دی

ځنډی زرغون که په بیدیا دی | د برېښنا خوا ته په خندا دی
ژرنګ چه خړ دی په ژړا دی | دا ټول اغیز د مینی ستا دی

ټوله ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کہ لمر سرو بناندې مخ ی سپین دی | یا د سپوږمیه تنذی و رین دی
کہ غرډی ښکلی پر تمین دی | لکہ هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشه ده
دای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غروند زرغونیږی | د شروند وږمی پکښی چلیږی
بوراوی شا وخوا کی یږی | سترگی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده لتودرته می
تل د نری په ښکلیده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
کہ ورځ نه شپه کہ پری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لوروږو یو رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه می د ا ستا د مینی کور دی | سوی د عشق په سو ځنداوړ دی
رپی وتا ته ستا پر لور دی | بیلدی هیڅ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په ليدو بناد دى
كه نه وى دغه نور برباد دى

په غرو كى ستا د عشق شيلكى دى
كه غنچه كه وړه كه پنډه نړۍ دى
د دى نړۍ په عشق سمې دى
ستا د جمال څرک هرشى دى

چه پر دنيا مى سترگى پرى سوى
ستا د جمال په ننداره سوى

نه هسک نه مځکه وو تور تم و
نه ابليس وى آدم و
تياره خپره وه تول عدم و
ستا د جمال سو چه پرتم و

په سو هنگامه هنگلى دنيا سوه
رى خلق
د هنغه په لورى ى رنا سوه

مزه چه څرگند پر دى دنيا سوم
ستا پر جمال باندى شيدا سوم
د هنگلى ځ په تماشا سوم
لخپلى سستى را حلا سوم

په ژړا ژړا مم چه بيلتون دى
يمه پرديسى بل مى تون دى
ځاى

دژړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولې متي ښاري | سوري هم او ري غاړې کړي لري
څه غواړي څه وايي څه باري | خپل قوت او کور وکلي مړ اړي

چو نهي چه بيل سي ييمه خواسي
تل ی د بن په لور ژړاسی

نقل کاوه سی چه د شیخ متی علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر هډیره پروت و او وګړیو به هغه پاره کی بې غول او هر چا به ویل تو به ی ژړل هغه وقت چه مغول راغلل هغه کتاب ی واخیست او وروسته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوری غوری نقل کا مؤید الواصلین شیخ کته متی زی غوریا خیل په خپل کتاب لرغونی پښتانه کی چه دی نقل کا له تاریخ سوری څخه چه په بالشتان ی لیکلی او موندلی و شیخ کته علیه الرحمة هسی وایی چه په تاریخ سوری کی راوړی چه امیر کروړ د امیر پولاد سوری زوی و چه په کال ۱۳۹ سنه هجری د غور په منډیش کی امیر سو او جهان پهلوان ی باله وایی چه د غور کوټونه او د بالشتان او خیسار او تمران ماڼی ده پر کوشک ی نیول د ینول او د رسالت له نهول ی په خلافت کی ډیر لو ملونه وکړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګا ورو سره جنګېدی ځکه یې نو کرور باله چه معنی یې ده غښتلی او سخت وایي چه
امیر کرور به په دوبی زمین د زړورکي و ازهستلی ماڼۍ د لوده چه کښت د منديش پښتان
واو په دغه ځای کښې ښکلا او عشرت. په تاریخ سوري کې راوړي چه د امیران له پیره
بچوی او باښتان او بست کې وا او د هغه سوري نومي له اولاده دي چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کې شریک و چه ابوالعباس سفاح د بني امیه سره جګړه کړې له او ابو مسلم
یې هم مرستی و. په تاریخ سوري محمد بن علی البستی داسې کښلی دی چه د عباسي دعوت په جنګو کې چه امیر کرور له
د میری سو بې وکړلی نو ی دا بیتونه وویل چه ویارنه ی بولی هغه دا دی چه شیخ کته علیه الرحمة
تاریخ سوري را نقل کړي دی

ویارنه د امیر کرور جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی له ما اتل نشته
په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته
له ما اتل نشته

غشی د من مې ځي برېښنا پر میرځمنو باندی
په ژوبله یونم یرغالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی
له ما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاوېږي هسک په نمنځ ویویاړم | د آس لسو ومې مځکه رېږدي غرونه کاندم لتاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم ایوادونه اوجاړه — لما اتل نشته

زما د توری ترشپول لاندی دی هرات و جروم — غرج و بامیان و تخار بولی نوم زما په اودوم

زه پیژندویم پروم — لما اتل نشته

پر مهو زما غشی لونی داړی د بنن راشځه — د هیرنو الرو دیرخنو وجم تښتی پلن راشځه

رپی نه یون راشځه — لما اتل نشته

د زرنج سوبه می د توری تیځ سور وکړه — پیاداری می لویادی د کول د سور ولیره

ستر می تر بور وکړه — لما اتل نشته

خپلو د گروړه لور پیرزوینه لوم — د وی پیادینه سنه باسم ښه گروزنه لوم

تل ی وونه لوم — لما اتل نشته

پر لویه غرو می ویا د دوی نه ځیندویتال — ننوی زما د نوم می بولی پیر دیځ ستایوال

پورځو شپو میاشتو کال — لما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سور نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د بنی دینا خاوندو ده به هر کله شعر ونه ویل پکال سنه ۱۵۴ هجری د پوشنج پحنگو لښ مه سو د ته د دوروستی نه وی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبست او زمین داور په محلکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة شیخ کته پکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری
سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی دیر عز تمند
و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد
علیه الرحمة دیر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی یرغل راوړی د امیر محمد سوری رحمة الله
علیه سره جگړه وکړه او په آهنګران کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنگران په
کوټ کی وه خو چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری ونیوه او بندی ی بوت غزنی ته
نو امیر محمد سوری په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غرته د بند مړ سو او شیخ اسعد
چه دوست وه د امیر محمد سوری پر مرگ ی داسی ساندی وویلی چه یوه بولله کی چه قصیده
په عربی ده

ولهٔ فی القصیده

د فلک لچارو څه وکړم کوکار — زموړی هر گل چه خاندی په بهار
هر غوټول چه په بیدیا غوړیده وکا — ریژوی ی پاڼی کاندی نار پنار
دیر ځوزند د فلک چپیره شنه کا — دیر سرونه کا تر خاوره لاندی زار
د واکمن لسره تول پریاسی مرسی — د بی وزلو وینی توی کاندی خونخوار
چه لمبرهدی زمری ری ز نګلو کی — لاو کوبه ی داری تیرو جبار
هم ی عشتی سکلی د ال و ژوبلورو — رستمان ځنی شغلا کاندی بیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکړېږي پښتنیو

پیوه ګردبنت کی پر یاسی لبرمه
څه تیری شه ظلم کاندی ای فلکه
یو پیر تږلو لوز کړی بزړه لراپېږ
هیڅ روغی ی په زړه نشته ستاله خوره
له تیر پودی او سبی څاڅی لداو ریځیو
ښه لاس و اخلی لحوړ ښه لوری
ښه زړه وسوځوی په هیچا باندی
ښه وصل کړی یین لبل مینه
ستاله لاس دی پراته ژوبل نه ګیروی کا
کله غوڅی کاندی مرا ندی دزړه ګیو
کله تکی واچوی پر نان ولیو
کله غور ځوی و الکن له ... پلاز ولو
زموجیر ذهره لوز دنن بیا یو عشق ووشیت
پر سوریو باندی ویر پر یووت لیاسه

دا فلکسېر وکا څه کا بی تزار
نه ی عشق نه لذی وی نه ی سپار
ستاله لاس نری هیڅ ګل بلیه خار
پر نتلیو او سوی دغم ناتار
ببلوی په ژړا زړه ین لیار
چیني ژاړی پورت ورت ستاله ښار
ښه ملاکړی لبی وزلو له تژار
ای رنافت
ښه پیرلیوړی له ګردښته له ملار
ښه درملی تیپونه دا فګار
پر پلوته تپی زړه وشه عیار ځار
کله تیر باسی وګړی هو بنیار
کله شیری کړی ګریوان دښمنی چار
کله کنبینوی پیچاوروکی با دار
و دښو بلله په دی عشق هزار
محمد و الکن چه ولاړی پیل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سواییر پلاس د میر شمنو
په سماوي ودان آهنګران و
د محمود د ژوبلو ره پلاس کښېوت
تنګیا لیو لره قید مه ښنده ده څکه
سر ښري ی غوره ښاوري بهولیره کا
پدی ویر د غور وګړی تورلمزی سول
ګوره ښاځي رغي او ښي لدی غزولو
نه ښځه زر غا د غزولو د بیدیا ده
نه غنچول بیا زر غړیږی پلا ښو لو
نه له غرچه بیا راځي کاروان د مینکو
د پسرلی اوس ه تودی اوښي تو ینه
دا په څه چه محمد ولاړه له منزیه
نه منګار یږی ښځه سور د سور پلیتو
چه په ښجلیو په ښځا پلی خندله
ښځه غور په ویر ناتار د والمن کښېوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشتغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمیکنه و پر درست جهان ادغار
چه غزنه ته ی باتلی په تلوار
سدی والو تلده ښکته پر دی لار
د زمریو بیرکا یو کلدوی ثوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د ښار
داکړونګی سانذی لی پیشور بار
نده ذرکیو پیمسا دی کهتار
نه بامی بیا مسیده کا په کهنار
نزا دروی غور ته بیا جوپی د ښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنه ی سر غور لتول سوګوار
نه ځلیږی ښځه لمر پر دی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جانذم غندی سوراسر
محمد غندی زمري د مري ښکار

امیتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرګی ټلک ولې لا ولاړ ی — ای د غور غرونو پر څه ښوی غبار

ځمکې ولې پرېږدلو پېر یوزی — لاندې باندې سره چه ورک شه دا شعار

چه زمری غندې واکمن ځي لجهان — چه څوک نکړی په نړی باندې قرار

هیڅ پتا ای محمده د غور لمر وی — په نړی به نه وی ستا د عدل سار

ته پر ننګه وی ولاړ پتنګ کښې می سوی — هم به ننګه دیه ننګه کا ځان بجار

که سوری د تېګ وېر کاندی دیر مشغول — هم بو یاری ستا پېنوم ستا په تبار

پجنت کښې د ده تون زموږ واکمنه

هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د بنکار رندوی علیه الرحمة   چه د غور و یوه سره یدی چه شیخ کته متی زړ رحمة الله علیه کښلې دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه بنکار رنده بیشته د غور و او کله کله به پغزنه او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او د غور دغیرو زکره کوتوال و بنکار رندوی د سلطان شهاب الدنیا و الدین محمد سلم شنسباکو پیادشاهی کی څور او د درناوی خاوند و او هغه وقت چه هغه سلطان پر هند یرغل کاوه بنکار رندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واه هسی وایی چه بنکار رندوی پیمانځ کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستاینې قصیدی لړی په بولی دی محمد ابن علی والي په سبب کښي مادره دلبولو غنت
کتاب وبیدی اوله هغه څخه می دغه بولله په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة فی المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه سنګارون — بیا ئې ولونل په غرونو کی لالون
مځکه شنه د ښو نه شنه منی ښی سوی — طیلسان زمردی واغوسته غرون
دنیان شاطی لاس دمجید ودی — مرغلرو باندی وښکلل ښون
دغېتو لو جنډی خاندی وریدی تر — زرغونو ښو کی ناڅی زلمی جرون
للمه ناوی چه سور تیک په تندی وکا — هسی وګانل غټو نو سره پسولون
مرغلری چه اوروی د خزنو لیه — پیڅلا ئی سوه راند خپاره د ښتون
زرغونو مځکو کی ځل کا لکه ستوریه — چه پر هسک باند ځلیږی سپین ګلون
سینی واوری ویلیده کاندی بهیږی — للمه او ښی دین په کر بوانون
هر پلو رنې والی بها ند خاندی — له خوښید سروهی له سینګرون
هر پلو د ګلو وږم دی لوئلی — تو اراغله له ختنه کاروانون
دمسیح په پوبه مړو روندون بیاموند — پسرلی مګر مسیح سو په پوکرون
له مړو وخاوروی آغلی ګل راویوست — وچ بیدیا او غړی کړ له جنتون
سړی جاجی په رامشت کړ رامشتګر — ګیهځ چونی چه په بن وکابو غون

په

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښ چه ښنغ د چو ښيو نغوږېده سي
د زلما تا پي راغلي دي پر جنب يو
د پو پلو څخ سورکړي پسرلي دي
د هندارو په ځير غروڼ سپين دي ګلن دي
پغور ځنګ غور ځنګ ليخولي ځګوند باسي
نيد چونهي پستاپه د جنديو هوس سي
د تښنب د کهالد ختلي لمر دي
د ښندو اوروي درست ايواد وزغونګه
پزابل چه دبري پر نيلي سپور سي
نه يې شو کړ څخ تدري د مير ښمنو
د اسلام د دين شهاب د نري لمر دي
هره پلا چه دي پر هند وسند ير غل کا
په پسرلي چه يې تيروڼ په اټک وکا
نه به د ښمنو غندي روڼ ستوري په سک ځلي
ای سنګر
نه به داوبي جګړن د سپنيا پلوري

ای شاعر
تو اچندي سره پيودي اشلکون
لکه پغلېد عنتي کاندي مکېزون
يو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پرواوروباندي ځل وکا لمرون
ای بیت
لکه ښن باتي ښا کاندي سېندون
نيد موږسم د سلطان پښتون
د پسرلي په سود و دان لده رغون
له قصداره تر ديبل ي يو ټون
پلا هوري د ميراني ګزارون
نه ي توري ته تهينګبري کلک داون
تورستهان ي کړ رنا بېچهادون
رنوي توره نري په شهابون
غاره غاړه ي تري سو للدزيزون
که څه پور تد سي لغوره دير ميرون
نه به نري څو ک د هند خپاره ښهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمی بد غور سره راغونډ کا
یو ځاوند شهاب الدین دی چری وکا
په جو پو جو یو جگړن ی هند ته یون کا
نن پسند باندی نیر بوی برغل کاندی
ځیان سپینډی هم لواړه ایلا یی کا
پیهر کال آتک ده هند راغلی کاندی
پښتو نخا ښکلی زلمی چه زغلی هند ته
زرغونی ځنی اغوستی وی دی ځوانو
هرگیهځ چه لمر څرکیږی له خا ښیځه
که بریځ وی له غرمه وی که برمل وی
د شهاب جگړن به نه کښینی لږ غلو
زمری کله کاږی ځان له برغلگریو
یا به جنگ کا د بریو رتی پهندگی
یا به وران کا بود تونون د بمبهو
پرنا اوسی ته تل دوین شهاب

دداو نوری به چری کا ځلون
په بر لوری هر ایواد ته برغلون
په د غور باد ار سبب وکا زغلون
په پرتم ی زمری ریږدی په زنگلون
پر اوږ و وی یی د غور بالو نبه ایرون
غوری وی به خته وخیل پاسته سالون
نو آغلیه پیغلی کاندی اتهنون
بت بید یا هم پیو للی وی ځانون
څو چه یونا دلوید یحیډه بحنډون
که لرمل که لرلو یده له تر ملون
نه به پر یږدی دا زلمی خپل بهیرون
څوی نکامات متیون و میړون
یا به پیرنږدی هم پدی چیاړ سرون
یا به لسره کاندی په بیو ایوادون
نوم د تل وه به دیرځ په نیمز دلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو را نه سی ستا پېغوره د هند لو ر یار | څو چه نښت کړی له نیمری بو د تو لون

ستا پېژنیم د خاوند لوی څښتن وی

سوری څو ستا په برسته یو نه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السرواني البستي رحمة الله علیه

په لرغوني پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجري قدسي زیږید لی او په بست کې ی له علما او فصحا څخه لوستنه وکړه او ورو ستنه وار په عراق ی پېلو طو د ولو اشمد څخه سمع وکړه او ابن خلاد چه څرګند و په ابي العینا سره ی په بغداد کښې عمرونه تیر کړل او له هغه دی د عربي بلاغت او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجري قدسي له عراق بیا راغی د ری کال ورو ستنه په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد عربي او فارسي او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه د ده استاد ابن خلاد پیر ګوړ وند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه څخه بدی خوابه شعرونه په ادب کی د عرب او ریدل ابو محمد عربي څخه په پښتو د خپل استاد ډیر شعرونه هم را اړولي دي ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و ډیره شوخي د هم ستایلي دي او ابو محمد هغه شعر داسې په پښتو را اړولي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

ته هم بنده دنیا کاندی چه ی وینه | د خاوند پلاس کښېنږد او در بېمون
ژبور ورله ورځي دنیای اروی | د دریم خاوندان تړ ی پوه یه ←
که دریم ی ځني ورک سوسی نتلی | پر نړی ی پېخږو وی پیش ندو ن
که بدا ی سوځي ولولی خلق وایی | د دنیا ده ربتیا ینه له رشتون
که بي ونږلی ووایي رشتیا خبره | لوړ ووایي داخو سوځي دی تیرون
سو دریم سندی سپچاله لوید برخه | د دریم د خاوند پرځای پرتمون
دریم ژبه د ده له خوک ژبوریږدن | د ده وسله که خوک پکا ندی قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب تسلی وچه په هغه کښې د عربي اشعار و فصاحت او بلاغت بیان کړی وا دوم ی و د سالو و بزهد

ذکر د عارف رباني برهان الواصلین شیخ یتمن رحمة الله علیه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیا، چه شیخ المشایخ بستان بریڅ کښلی دی پکال ۹۵۶ سنه هجری قدسی داسی نقل کا چه شیخ یتمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و ځکه چه دی د غور بری خزانه و لاړ او سلته میشت سو لو خلق ی او لاد اوس پکا کړد کښې

منشري

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو يې اصل دوی د کاکړ اولاد دی او ديمن رحمة الله عليه زاهد او عابد او ولي و
نقل کا چې کاکړ بابا لا ژوندی و ديمن لغوږه ناغي او پېيوب کښي د کاکړ بابا پېدا ندی و کړه
بیا ور پسې او په ګجران کښې و او سید او د علاء الدين حسین شام پر ماند کښې وفات سو
د يمن بابا دغه شعر ونه زما پېر له بستان الاولياء څخه نقل کول او ماله څخه واوريدل

شعر

ګيهيځ زما دلبر خپره سوه   زما پر کور دوېرنا ره سوه
د بلېتون ورځ تورده تياره سوه
بخ سونا څخا په چې بېلتون راغی
زړه مې لړی وير نی شين دی   په ژړا ژاړم څخه ناورين دی
زړه غوټ له او ښو مې سادين دی
بېنول نو ليږم چې تا خوان نه ځي
نه به بيايم نه به بيا راسي   نه به تياره شپه زما رڼا سی
نه به شتهي راته پيخلا سی
بېليږی پېر ی اوس د يون ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښښتن یار دی هیر می نه کړی   آغلیه مخ چه پدیا نه کړی
اور بل دی پر سینه دی وانه کړی
پر ما د بل اور کړه وون راغی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز

زما پلار علیه الرحمة لقد ما څخه روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په مینوراوک ی کور و ده پلار محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی و او د مینوراوک راغی بلمند پر غاړه په یوه کوډله کښی او سیدی او د خالق په عبادت بد... و نقل کا شیخ بستان له پلاره دیر فیض و موند دپه ځوانی ولاړه هندوستان ته او هلته په ښارو پسار گرزیدی او آثار د قدرت به ی تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان کتاب د بستان الاولیاء ولیکښ او زما پلار رحمة الله علیه دغه کتاب په مینوراوک کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی و چه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة د دیرو پښتنو اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلی و او دیر د پښتو اشعار یی هم را نقل کړی و لسو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه دغه شعر ما د خپل پلار له خولې واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلی بولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما ــ راسه ګذر که پر ما
دېنې اوږدی زمانې ګی وریت په انګار کینا ــ بنی تار و نار کینا
خود به ویلېږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا ــ ځان مې زبون کینا
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ول نظر که پر ما ــ راسه ګذر که پر ما
و که نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل ــ یو ځیر ناسور یمه تل
زړه مې څاڅي وینې سور یو بنو ځیل یمه تل ــ په اور جلبل یمه تل
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما ــ راسه ګذر که پر ما
له درد سوز تل ناری او غلبلی وهمه ــ ګریوې سوری وهمه
یو آن مې چېری نه آرام نه دیکاوند یم ــ نراحت کړند یم
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما ــ راسه ګذر که پر ما
د خوږ وزمې لحال ته ای بادار آګاه ــ یی د بې وزلو همراه
د ضیاء عزت پروی بستان ته ګرځه د مهر سند ــ کړی له ننا د ګوا بنس

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ول نظر که پر ما
راسه ګذر که پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیر المفصل شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره پیدا دی چه کامران خان ابن
سدو خان پښتو هر صفا کښی په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب
وکیښ چه کلید کامرانی ئی نوم و پیدی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په
۶۸۲ سنه هجری ئی کښلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نوی چیل وراره پښتنخا ته ولیږی
چه خوغه په خلق د اسلام دین ته راولی شیخ رضی راغی دوه کال د کسی پیغور وکړ نه پیه او اهلته
ئی زیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی ملتان کښی د ملاحده له لاسه تخو
سره کښینوست او لاره ئی ورکړی د الحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او ګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نوی پر ځای نصر کښینوست
او د الحاد ترویج ئی شروع کړی او قرامطه ئی راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه مسلمان د
خپل تره ور نصر تدی داسی پاره کی وښل او وئی ستول

پاره کی

د الحاد پلور دی تر پلل | ګروه دی زموږ وکوراوه
موږ رونلی په نه یارنه | تا پښتور ولتو راد د
لرغون ولی ګرځیدلی | چه دی ګو بنی ای اده

امعد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آره کړه — چه پلرو دی رناوه
لودي ستا پښا مه سپک سو — که سر څو مو درناوه
لفر نه مويي له کهال ل — لودي نه يي په کاوه
زموږ رغاوه ستا له گروه — د ورځلوي په رغاوه

شیخ احمد لودي هسې نقل کا چه لفر لودي هسې د شیخ رضي رحمة الله علیه عذر کوت دعا

دالحاد پېتور توړن سوم — زه لرغون څو ملحد نه يم
زما د بنده هسې توړا کړل — که ملحد يم د د بنده يم
له اسلام نه تر پلمه — توړانو تخه په تر ملږه يم
گروه مي سخه لرغوني دي — اوس هم گروه پلرغونه يم
د اسلام پر هسک په ځلم — د توړانو ته تياره يم
دلودي ناوي سنتي يم — د حميد نه لوي کنهال يم
توراني د بنن چه وايي — زه لگروه په آره يم
داي توړ تاسي دره هوي — زه هومن ستاسي په تله يم
ده د بنو ديناوي مغز ه — زه لودي پيمه څوزه يم

عفو الله الماضيين ورحمة الله على الذين اعتصموا بحبل الله المتين

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر مقبول رباني شیخ عیسی مشواني رحمة الله علیه هسې نقل کا خواجه
نعمت الله هروي لوسندي پښتون افغاني کښي چه په دوران د جهانګیر پادشاه
ی وکښلي چه شیخ عیسی په قوم مشواني و او په دالمري سکونت کا او د شیرشاه سوري
په دوران کي ژوندی و هسې وايي چه یو شپه شیرشاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوري
کا شیرشاه خلق وګمارل چه ورلاړ سي او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ پخپل
کور ناست ؤ د صراحي او پیاله ورته پراته وه خوار شوي د پادشاه سړي چه راغي وی ویل
ای شیخ په دې پیاله کښي څه څوري شیخ وویل راسه ته هم ی وخوره سړي چه صراحي . باګه
په پیاله کي شیدي را توي سوې ولاړه او دغه حقیقت ي پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلي دي چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولي و او د خدای پتوحید کي به
مشغول نه په پښتو او فارسي او هندوي ویله د پښتو یو شعري دادی

پخپل کار کړي پخپل انکار کړي || کله با د رسیم کله مي خوار کړي
تخو تادري په صفتو نو || کله مي نور کړي کله مي نار کړي

عیسی حیران دی په دي شیونو
کله مي یار کړي کله اغیار کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې لیکلي دي چه ملک بهلول د ملک کالا لودي وراره (زوی) و. په هندوستان د سلطنت لوی اساس کړی او د ملک لودی طایفې تخت و. سپیرۍ زمانې دی لودی ټبر سلطنت ته پیدا کړی ملک بهلول په سرهند د اسلامخان تر وفات راهسی استقلال وموند او تر جنګو پسې ورو ورو یې د دهلي خطبه او سکه وهله. پانۍ پت او لاهور او دپالپور او ناګوری د ملتان تر ځنډ، پوري وبیول او د هندوانو د راجه ګانو سره يې سخت جنګونه کړي او اته دیرش کاله یې په هندوستان سلطنت وکا او د بیر عادل او عالم بادشاه په کال ۸۹۴ هجری قدسي وفات سو لکه چه وايي

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تپه د جلالی قصبه کی و. او محمد رسول ملا قوال هوتک پخپل بیاض کښې لیکلي دي چه په هندوستان د بر ستي په موسم خلیل خان بیانی دی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول بادشاه په مخ کښې وویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خپری اوریځ ژاړی له پاسه　　کویله بڼغ تا بیلتون له لاسه
په سغه لونی کوه بیخول ستا　　دامر حیا کاستا زمونږ خواسه

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعی واورېده په جواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرعون کبرم په درکړه راسه　　ګوره اوریځ د داد له پاسه
خول می د عدل به درو روڼ دی　　جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بټک علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پټخیل بیاض ی کښلی دی چه خوشحال بټک د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا خان خوا مړنی او غښتلی و خوشحال بټک څو کال په هندوستان بندی ؤ او بیای له مغلو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګ زیب پادشاه سره ی ترمرګ دښمنی وکړه او په دغو تاوکښی مرسو نقل دی چه خوشحال خان بټک د خټکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود چه لکول شاعران و او پخپله خوشحال بیګ هم د غزلو دیوان لرید چه داده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځې ژاړي له پاسه   کوله باغ کا بيلتون له لاسه
په سعد لوني گوهر پېچول ستا   دا مرحبا کا ستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي واوريده په جواب ې دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرگون کړم په درگه راس   گوره اوريځې د داد له پاسه
خول مې د عدل په درو روڼ دی   جهان بزيب هومې زما له لاسه

ذکر د خان عليين مکان خوشحال خان بيگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک چه په بياض کې ليکلي دي چه خوشحال بيگ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او دا خان خواخوږی او غښتلی و خوشحال بيگ څو کال په هندوستان بندي و او بيا ې له مغولو سره ډيرې جگړې وکړې او د اورنگزيب پاچاه سره ې تر مرگه دښمني وکړه او په دغو تاوکښې مرسو نقل کا چه خوشحال خان بيگ د خټکو سرداري کړې ده او هم ډير زاهن ې درلود چه لوی شاعران و او هغه خوشحال بيگ هم د غزلو ديوان لرلو چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او طلا طلا ښه‌ال هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه خوشحال بېګ د مغلو په بند کښې وا او چه د رنتهبور له کوټ بندي و بېښانه ختکان ولاړل او د دې له هغه بنه بيخاني را ديوست اورنګ زيب لښو پخبر شو چه دې ځېل وطن ته راورسيدی او هغه پادشاه سره ئې جنګونه وکړل د خوشحال بېګ دلې اکوړه نوميږي او هلته ختکان پراته دي پښتنو خوشحال بېګ عالم او شاعر ښه سو روايت کا چه خوشحال بېګ هدايه په فقه کښې په پښتو را وا پوله او ډېر کتابونه ئې دي کښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک په خپل بياض د خان عليين مهان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ئې هم په دې کتاب نقل کاندم

غزل

پکاته لماته مې سترګې په خاته شې — چه خبر دې د راتلو را باندې وشي
ته خو اوس لسانه ولاړې مرور شوی — دا ځما يارې وهم ګنده نه بيرته شي
چه ديدن د محبوب وکړم تازه شم — لکه بڼت په باران سره او بده شي
کوره تا را باندې کومې کوډې وکړې — که په ليمو درځني درو هم زړه مې ښه شي
بېلارمان د هغه وقت يم دريغ دريغ — که د زمنی سیب ئی بیا د ما پخوله شی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاروی
لکه روح چه له وجود د پوانه شی

بخته بوبزه مدد بیارا سره وکره
چه پغمبر کښی می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پوار و بوبیار انو
گندی بیا می پلید و مرغونو بند شی

ولده ایضاً

که مسجد کوی کندیب
وا که یو دی نشته غیر

یو می بیا مونده پبهر ڤوکښ
چه می وکړ د زړه سیب

بندخای پسیر گرزم
چه تر منږ سیږی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورند ور دی غیر و نزبیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه پر حناک وی یا ترسنده وی
یاری له و سره و شرکنده وی

د بد دیر بیروی بد تنگسه بلا ته
بتر تر دانه شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار همېشه په ورمونو زيا تر کا — ورمونده وايم له څوک مخ زړا تر کا

محتاج د نورو نورو نغريو شي — سري چه ځيله کټهوه با ته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روايت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد
نورزی و او پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولاړ هرات ته او له سعد ځا د عراق
او خراسان سفر وکا او داور بکو پچنګو ته زرغون شبکاره ورسره مسرانه وغيرت
په شيباني خان سيستان ته ورسيدا نو زرغون خان له ده سره جنګونه وکړل
چه داور بکو لښکر ډېر و مړل دوست محمد کاکړ هسې نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري
زه ولاړ يم هرات ته په لحجان کښې مې د ملا ايوب تيمني څخه د زرغون خان د
غزلو او شعرو ديوان وليد چه اوراق ئې وپشمير دري سوه هم د دوست محمد کا
روايت دی چه زرغون خان ډېر ضعيف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په دېراوت
کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې دا لاندې دوه بيته چه
مثنوي د ساقي نامې دي د ده له ديوان د اشعارو نقل کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقی پاڅه پیاله راکړه	مرور یار می پخپله کړه
اوبه توی په لمبو کړه	اور می مړ په دی اوبو کړه
پیالی سو غنچه گل کا	زلفی تاوی د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا	کړیدن په گلستان کا
زاهد وزی صوحی څخه	شراب پیری میخانی څخه
هر سړی په میو مست دی	دی بهار کی گلپرست دی
پراغونس سری منبی دی	د غنچو لو تنداری دی
جهان ټول سور او زرغون شو	وچ راغه ښکلی گلگون شو
سری ټول شور و شغب کا	یارانی کا ندی طلب کا
بهار وخت د یارانی دی	ښه موسم د پیمانی دی
لو ساقی پاڅه بهار دی	نن ژوندون سبا رفتار دی
دنیا پاته مو به نه شونه	تور خاورو کښی به یونه
پیمانه د ډکه لرحمن کړه	بزم تو د یه پیاپی کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — نابناد زړه می سینه بناد
ساقي یا څه وخت د مل دی — پچوشش کی خم د مل دی
وخت د میو د لیشو دی — دپیالو د ډکیدو دی
بغه څوک اوس دمجبور دی — چه ی جام تش و نسلوړ دی
مستان گرزی پیاغولښی — مستی کاندی پرغولښی
لاس پلاس دی یارانی کا — یو په بل نانه و نخری کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا
نه غمجن سته نه بلیتون شه — نه هجر نه فکر فرقت شه
تر تاو لرزمه را سه — ساقي یو کړی بجلا سه
ما ته جام د ریل ولوړ را — چه یو تش می د لی نور سه
او می بل د زړه یکور کړه — لبهر حیا هر څه ی لوټ کړه
یه بل څه نوی الفت وی — د تو له صهر د محبت وی
یتول اخلاص وی او صفا وی — تیار ورکه سی ریا وی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان هتو له ځل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی
نو بهار ځکه مرغوب دی

له ستا لوری پیرزوینه دی
نو بهار به په څه بند دی

څو به نه نګار رنګ د ګلو
بی مستیو بی له ملو

نه به بزم شور ور تو دی
نه نغمی نه به سرود سی

جام به تش د آرزو سی
ورک به بهار او پیرزو سی

نو ساقي یا ته بهار دی
بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سر ځنګی ځلو دی
ستا د جام په امید نوز دی

تر سهم راسه عنایت کړه
بزم تود د محبت کړه

سره ملو څخه ډک جام کړه
د یارانو ای انجام کړه

چه سوری بزم همي تو دی
د رنګالو غوږ و سرود دی

د جهان ویرو غم هیر کا
یو دم بند په عشرت تیر کا

په په مخ کی موبلیتون دی
لجهان سبا یون دی

ذر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر الله تعالی یرحم نو مرد وست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابړ خان زوی و چه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بیرته
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ئی یو کتاب پښتو نظم کښې چه نوم ئی دی غرغښت نامه د اکتاب
چه ما ولیده ئی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او د پښتنو خلقو روایات ئی راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لوړه کښې مینه لری و او زه هم به کرهول کښی موکو چینو او ز هغو به سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه ځپل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابړ خان هم یو کتاب مشجر
کښلی و چه نوم ئی و تذکرهٔ غرغښت هغه وخت چه بابړ خان وفات سو او
زه پر کور نه وم نو هغه کتاب ورک سوی و او چا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم هسی ډیر څه نسوم لکه چه کتاب ورک و مانو د هغه کتاب
څیری اوریدلی او په وار و وار و ویلی وی او هم می یو څه له هغو تحفه پیاد وی
نو ما په خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سعی مشکور کا   هسی وایی کښونکی د دی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت له عنبت نامی

ده نیکا نه روایت دی — هسې تو لګه حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی — چه ی فیض تل جاري دی

د نیکو نه د خولې وایي — چه عنبت ی را ته ښایي

چه کاکړ یو زاهد و — لوی ښتن ته تل عابد و

تل تر تله سي عبادت کا — پر دی لیاری ریاضت کا

شپې ی ږنې په لمانځه وی — په ژړا و په نادو وی

نه ی خوب نه ی خوراک و — عبادت ی ژوند و زواک و

چه به کښېنوست په لمانځه — یا به کښېنوت په ستاینه

ورځ ی تول په قعده وه — شپه ی هم یوه سجده وه

تل ی سیر د لاهوت کا — په یوه ګوله د قوت کا

غرق به تل په ذکرالله و — هر سبا او هر بیګاه و

یو د ښېګړې عبادت کا — پر ګناه ی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزکی پښتی سوی له خوبه / په شپو شپوی وو بیستره

هسی خوب ی و لید گرانه / په غوښت ښې بنها نه

وایی ای کاکړ ځه و به / لتا خوښ یمه نیکخویه

ستا قدم زما پر سر دی / ما سوا کښی دی قرار دی

پښه و وسه دده لما نځنه / دښتښتن عبادت کړنه

و ی پاته لتا نور دی / شپی اوورځی دیکور دی

ځه جهاد د کره پرتا فرض دی / دا هم ستا د غاړی قرض دی

یوه ورځ جهاد افضل / تر ملو کلو لما نځل

څوک چه تل لمونځ وروژه کا / په جهاد بدی پوره کا

طمعی شره د دین همداد ی / بیا خدمت د خلق اهد دی

لتا یا ته دواړه د نیه / ځان خبر کړه بند له د نیه

توره واخله مجاهد شه / د لوی خدای د دین قاصد شه

د خدای نور پر جهان خور کړه / دا خدمت ی پخان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبشری عبادت سی | خان د خلاص له معیت کی

چه له خوبه ویښ کاکړ سو | دغزا پر خوا ئوړ سو

زغنده غول ی آراسته کړل | دغزا عشق تیره کړل

هرات خوا ته پر تلوتلو سو | د سلطان غیاث ملو سو

و یکړه هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پهلون

څو هوری تر دنیا تیر سو | دغازیانو په تول شمیر سو

په ی هلته هم وفات سو | ښخ په خاورو د هرات سو

میره هسی ژوندون کاندی

مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه   محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښور ی ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی څخه ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له هغه څخه ئې فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهاټ ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او هغه عالم سو په ځواني ئې دنیا پرېښوله او اکثر به په غرو گرزېدئ
او کله به ولاړ د هغه ځای نه دوستان پر خوا او د خدای عبادت به ئې کاوه دنیا یې کاروبار نه
مشغول کیدئ عبد الرحمان بابا یو عالم رباني او عابد سړئ وو او ډیر مشهور دئ د خدای تعالی
حضور ځواب په محبت کښې ډېر اوپه پښتو کښې په رحمان بابا مشهور سو په ۱۱۱۸ هجری
وفات سو خلق ئې تر اوس د پېښور په هدیره کښې زیارتونه کاوه او دده شعرونه لولي
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان ستند او ډیر ډیر پیدا کیږي هسې وایي فقیر محمد
هوتک غفر الله ذنوبه په عهد الله پادشاه جهان شاه حسین کا تابان و استول او
له پېښوري د عبد الرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکتل او اوس ډیر د ی فقرا او د خدای دوستان د عبد الرحمان با
شعرونه ډیر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پر کوي حتی په سنجګینی هم دا
کتاب ډیر وایي او خدای تعالی دده په دنیا کښې هسې برکت ایښی دئ چه د هر چا خوږ هغه
زیره دارو په کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسې نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضي ګرګین خان جور و ستم تر حد تېر ئ وکا او خلق د خدای هسې ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذاب سول چه سپېرګ خو بنې سول نو دوی په کوکران کښ مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او له هغه دی چاره د کار طلب کړل اولتو لو
وویل هر دول چه دی وویی هغسی کړی هغه مغفور ریوه ورځ تر ما بنا مه له لوړو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ئې تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او ځانونه
له جوره ظلمه وژغوری په پای کښ حاجی میر خان علیه الرحمه وویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو بښتو چه د ده دیوان ئې خوص کا هسی شووند و بیت

زه مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم | خاموشی ځا ئیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زړه کله امان چرې | سمندر بو به چه زیست کا په بهرا ځما

دغه بیت ئې ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لتوله به په پټه خوله داکوښښ کړو چه ظالمان
رسی چه مناسب وقت راسی نو به زه پرتاسی ناغه وکړم هغه وقت باید تول تیار یو
و ظالمان له وطن و باسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس مړان او خانان راوبلل او په ما بنځه ئې جرګه وکړله او ټولو په قرآن قسم
وکا چه د ګرګین خان ظالم له جوره ځانونه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا تحه دا بیتونه ولو ستل — بیت

په اسمان ئی چه بیت کړی سیماب و | خدای وما وته ښکاره کړی سعد عمر

چه رقیب راته ترلی په زنځیر و | نصیب حبیب را باندی پرانست سحر و بیه

په وصال ی منت بار اوس رحمان | په صدقه کښن د خپل سته د لوی بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د غه ورځ په اسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم دا بیت ولوست سخه کړی لمر ښکاره شو اوریځ ی لړیځ بسته شوه خلقو هم دغه یو الهی مدد وکاته اوبیا تو جنت مکان حاجی میرخان خاتره وویل دادی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس تو وقت دی چه توری نه تیکیږو وکابو واو ګاتوت له دښمن ورغورو سخه وچه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قتول سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد په قتل باره ور شوتل او دښمنان ی قتول مړه کړل اوس مه تو کاتب الحروف عفا الله ذنوبه د عبد الرحمان بابا شعرونه را نقل کا

غزل

زه داسی دیوانه د مجنون چاکرم | له رواج له رسوم بیرون چاکرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بیا م چه د اچاری پیا ځوک ه | لیونی د خپل شاه په افسون بیا لرم
لومړی سړی نوم با نه لومد عمره ۍ د | دوب هید ښندی یخالی پخون بیا لرم
نو کان توفیق نود فتنو راتخ نه د و | په فتنو د روسترگو مفتون بیا لرم

رحمان هیڅ لیکلد ځانه خبر نوم
په داسی نه زبون او محزون بیا لرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سبب وایی کاتب د دی کتاب محمد چه
ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښی لیکلی دی چه شیخ محمد صالح په قوم الوزی و په
جلوک کښی اوسیدی او عابد او عالم و چه وقت کی په ... یی تیر اوه او د خلق ...
ارشادی کا نقل دی چه شاد بیگ خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د غوښت
چه کابل ته ورا یی او بیته حلقه ته فیض و کړی او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت
وا شیخ محمد صالح ورته و کښل چه ما الدطمع د عزت ... او په دنیا پسی نه نغواړم
زما داسی مقصد دی چه دنیا ما ته راسی نه چه زه ورا پسی دنیا پسی که زما عزت
غواړی ما پرېږده او چه دنیا پسی ځی مه مسافر کوه چه د ... خط ورسید
شاه بیگ خان ... وویل زما هم ستا عزت مقصود و نه دی عزتی — سبب وایی محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ملا الله یار د خپل شیخ پښامه دکینې کتاب په تحفه صالحي نوم د پښتو کتاب کښې
د خپل شیخ علیه الرحمه احوال اوضبري وکښلی او دو د اشعاری پکښې ضبط کړل چه له هغې
تحفې دا غزل دی چه شاه بیګ تدی کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دیلی دینی فیض هر سبا ورډېرم | بېهوده منت بولی د نور چا ډېرم
چه اشنای د شپې نا څاپه پلا سی کښېوت | روښان زړه یکو ګل پتیلی پیما ډېرم
پر دنیا لذتې ت ښوک د دنیا کی | زه د (زړه) ... پیبا زار و جار د عشق سودا ډېرم
دیلی لیدل د رب په بهانه کی | خزانی که د دی مل جهان پشا ډېرم
کر پیر تخت می د سلیمان هوسور کړی سوری | عاقبت خاوره تد بند عمل پیشوا ډېرم

بیلار عشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که په خوله خوښ پر زړه ژړا ډېرم

غزل وله ایضاً رحمه الله

چه پر زړه ی غشی څرخ سی د چشمانو | روغ به نه سی په دارو د (طبیبا) نو
چه لوبتن لرنځه خلاص پر زړه رنځورو کی | دا د زړه دارو جوړه نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کاد خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر را باندې نکاندعا لمد | ښه دویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زره غواړي ره نسته لوځوک | زره مي وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح ښندی د زړه په وینو پاي
نور دولت پر دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول رباني علي سرور قدس سره الولي پد تحفة صالحین سي را دړی

چه شیخ علي سرور شاهو خیل لودي وو چه د هندوستان پښتانو کي دیره واو خاوند و دکراما تو

او خوارق وچه خلق بد بر کله ځني لیدل په مخزن افغاني کښې هم نعمت الله هسې وايي

چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ډیر هیدل په تحفة صالح کې را وړي

چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاو وعظونه او د سوالونو ابونه به ی ویل او د تصوف

مشکلات به ی حل کول یوه ورځ ئې سوال ځني وشو چه پیس ترا هر لحظه مرګي رجعتي است

مصطفی فرمود دنیا ساعتي است څه مقصد لري زهوره مرګ ورجعت کله دایم او

مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وي نو بد حیات بعد الممات

متعدد سي او د تناسخیانو عقیده به سي نبغه عارف رباني سي جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بله نه ذات د اسماء ثابت دی او بدن متحلل دی بېتې دا یې
اَنْتَ اَمْتَ لَا بِبَلَائِکَ. فَاِنَّ مَوْتَکَ فِی التَّحَلُّلِ وَلَیْسَ عِنْدَکَ مِنْهُ خَبَرٌ فَاَنْتَ وَرَاءَ هٰذِهِ الْاَشْیَاءِ
د غه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل و موند سابقه ذرات لوی پر ځای د یرېږي
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفیٰ علیه السلام
وویل اَلدُّنْیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صالح کښې د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل حنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه ېیچا زکی | د حق نور وینم پسترګو د یار کی
د رست وطن رانه دریاب شو بې دیدن | دیدمی منتی مګر خدای می سبب ساز کی
که زه مړ شم هم لګور کړم سر پور ته | ناګهان چه می دلبر پورته آواز کی
د رمی سر غوڅ د رقیب پیتېره تیغ سی | هم به ځم که ما دلبر خوبنت پیمهر و ناز کی
زه و یار جلا ما نه است و یو له بله | بیر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
ګران بلیتون به د سخو مینو و ینه | چه تل ناست وی تر پارت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بې حساب
پاک الله د صورت نقش بې مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دي غفر الله لهم

ذکر د اشنای بزم یاران ملا باز توخی

ملا باز توخی په الغوزکښې اوسی او په اصناف د اشعارو کښې استاد دی غزل او رباعي وایي او د شاعرانو ښار دی او زما په محمد هوتک یم همراز دی کله چه قندهار ته راسي زموږ مجلس پتو دوی او یاران دده له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادی د علومو ولوستې او په فقه شریف کښې تیار دی له منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی دمخه په ابتداء د ځوانی تللی و او په هند ستان ی له استادانو لوست کړی

لطیفه

له د ملاتړ ملا باز راغی او په قندهار ښې زما میلمه سو د ستی ما چرګ حلال کا او طعام ی تیار ، چه دسترخوان راغی ملا باز ښې شعر وواید

شعر

پر لودو ی دی تیزی	دباز بر ضد یو چیچي دی
د باز ښه ږوی د نمر ښنو	او س می ښې ا ښینکلي وړاندې

ما اثر خند ښې ونه دی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا دا بد له

ده د بلو ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر څنګ راسه لیلی ته مې نژدې سه لدل ‖ بیده نرګس چه مې وند تجلي پخو به زړه ګوی
راسه پر څنګ راسه لیلی ولې لماکړې بېلتون ‖ د استا لعل ته زړګی دی پېرودینو کلګون
که هر څو ته نشتم نه پر ېږدې مې ستا د عشق شوا خون ‖ زه سخلا مېرو لعغا ز یه لېږدنه پټس
راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم ملهم ‖ د استا په عشق کې مې ترشاکا ددنیا داره غم
حساب کتاب بچا مې واړه کا ستا مینې بر همه ‖ لا رو رتر نسته چه دکښینوم درو یکو ګل
راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم بوری ‖ کجل دروا خلد دوارې سترګې به زدهم زری
لیدل به ستا د مخ کوم اندېښې نکم بوری ‖ پکار مې نه دی ستا د مخ د جنت زیری ګل
راسه پر څنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد ‖ پر تا مین یم بې لتا مې نسته هیڅ اندېښنه

زه د غره باز و هم تا بندی کړمه قفس کې پر شد
یو وار مې خلاص که چه بیا زده کړم دوزر خیرول

ذکر د افضل المعاصرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل مرتبان د مغفور جنت مکان د ی
میرخان زوی دی چه او س پخوا نی لبن پادشاهی ه او پښتانه ی پیوري آ علم
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجري په پیری لبن د کلات

پیدا سو په هغه وقت کښې حاجي میرخان د بیت الله ادا د اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
اولاد اعلم علما ملایا د محمد هوتک څخه ي درس ولوست او تر دوولسو کلو پوري د عمري
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی لہ پلاري مصالح
د امور تر ده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښې وفات سو پادشاه ظل الله ثورلس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پسله مرگ د ورور په قندهار کښې
مشر سو خو داوس رعایت ي کم کا تو په سنه ۱۱۲۹ هجري د شپي د نا سره لہ قصر لہ
بام خطا سو او راولوید مړ سو د خپل عم تر مرگ وروسته میر محمود په قندهار کښې
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ي لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجري چه د
اصفهان د ضبط د پاره د لاړ په قندهار کښې خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهي تر غزني شاه حسین تہ ورکړله او د تعلو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهي وماند او خطبه او سکه ي په نامه مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته دیر زور او مشهور پادشاه دی د رعایا
پرادرسي او د داد خواهانو فریاد اوري د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې تر علما او صالحان لا ورلری افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ئې کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ئې کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ګلدسته زعفرانی ئې په حکمت او طب کښې کښلې ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړې
پادشاه ظل الله شاه حسین پنځه کښې مرنی دی او په مینو لو د علما لکو کښې ګرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پورې ده د پادشاهۍ لاندې او په ابدالیو کې تر سیستان او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر د کا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او بوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ پنځله پادشاه ظل الله تر
ډېره جات فتح کړل او تر ګومل ئې ضبط کړل او س پر د غو ټولو ځایو ده د سکه چه
شی ده او حکم ئې ساری پادشاه عالم پناه په ارګ کښې د قندهار سخه قصر چه ناریخ بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند بخته . په دوه ورځ دربار کا پکتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا
لیتر لوی ز محمد هوتک کاتب د دي کتاب هم په دي مجلس کې یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات پښتو یم کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایي
او کله فارسي نثر یې نثر هم میل کا او کتاب ~~د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد تدري قرات کا
په سهو و سقم ئي زایل کا او د پادشاه په اشعارو کښې لږ سهو لیده شي او علمای رتول
په براعت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسي وایي محمد کاتب د دي کتاب
چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول نا ګا •
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی راوړی ... ملا زعفران
د باندي ولاړ یو ګړي پس بیرته مجلس ته راغی او زیري د فتح د شال او د ... ی
وکا او دا بیتونه ی عرض کړل

بیت

صین پادشاه دیه... ننداره کوری || چه ی فتح په ... و شال کا
دا زیری ی راوړی دی حضور ته || تو زعفران انعام بر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ته شال ورکړ
شال او پادشاه په انعام سرلبند سول هسی وایي محمد کاتب د دي کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیر دی او دوی د زړه خوږ دی د لنډه یو غزل لیکم چه د
مجموعه د کلام امول ملوک غلام خان خوب

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاندی د غمو پیچ او پیچ ورکړی م | پدیارو کی د هجران یی تا دور کړم
بیلیاندی هم او شکلی زخیری کړی | تا د فکر پګرداب کښی تل غبور کړم
د فراق پیری می بعیوت ومری تر | په جهان کښی رسوا که منصور کړم
په وصال دی یا هم تا بادیمه دلبری | د بلیو کښی فکر پزره کښی ناصبور کړم
د باډه عشق می وخور په نکل کښی | غمازانو په غمزو و غمزو هجور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هسی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان — هسی روایت کا زما تر بوریت ښوک
چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پیښور ته تلی وسم، د هلته می پخپله کښ محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولیده او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غه کال لو یرش سن توان و
او په قوم سوسی خیل و چه پلار ئی نور محمد خان له موسی خیلو ځیو ځخه د کسی د بابه سر علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه پیغمبر مثل او سید د محمد یونس په پېښور کښې علم ونه اوکتل بونده و نوستل او په هغه وخت چه عبد الرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاگرد سو او د شعر دیوان ئې جوړ کا چه ډیر ښه غزل لري . د پېغمبر کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې په کښې پره ډیره اوسی او کډ شوکت عالم او شاعر ده گرد ورسې ډیر قدر ئې کا او په عزت دار ئې او میلمه نوازی کښې همت کا رحمت هو ته حکایت کا چه محمد یونس پېښور ډیره کښې ډیر باقدر کریم او ډیره درجې ماته ویل چه یو دېن شپه لدوازه ... او ... په هغه یود سیاست ... زما عزت وکا او ډیره ورځ ئې ای اشعار ... راته ویل د هغه دوه غزل رحمت دده له دیوانه ماته را اوویل چه په دې کتاب کښې ی ... بت که ندم خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لري

غزل

زو ... ندو پیغمه باندی سر چا	کله به موند شیرین یار وصل د دېر چا
... بت ئې ستاله حسنه روزی شوی	په دا حسن بلیده شمس و قمر چا
لد ... پیدا مې خیل مهر رهبر شوی	را کاوه به د دلبر د نور خبر چا
... استاد ز نفو بوی تر مشام شوی	دوباره به یاد وال مشکو عنبر چا

بدوحال

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیمی خو نا ب نستر کو وری — په آسمان باندی یی سوند ملمز چا
با بیسته یلی به منومی یکو ریش — څو جدا مله محبوب نشی له بره چا
جدایی بی حقو درتیح لله کند بیره — چه نو شلی د وصال شهد و شمر چا

ولرم تدی کاروسپاره یونس
مقصود دی میند لی په هنر چا

غزل ولد ایضاً اطال الله عمره

شیرین یار خپا دوا په سترلو توری — په ... نور ... ... لوری
په دنیا کښی چه بنیاد د اشنایی ده — بیهغه د جدایی پوزی په ...
واویلا د عاشق له پیره مخه — لیونی عاشق ایزارنه پیدا روموری
که بیدرد شانطاره زبان دکوم دی — شا د حسن خبر ملی لور یلوری
د محنت جری د درونده باندی کښیښو — خوار عاشق تر درانه بار ناندی شموری
بادی هم د شخه وارد ته نزسیری — هغه څوک چه ستا د عشق پر برق سوزی
چه د عشق څراغ ی نوی پکو گل کښی — هغه په لله مرده لوی گوردی

زه یونس چه ستا په مینه کښی رسوا شوم
اوس په بیارته جاروا تر راند بیغوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته باهم یو شی

خو چه نیمه شپه شي ... دیونس خمکی ... حرام شد

د زړه سر مه شغره ... محمد گل مسعود سپی روایت کا رحمت بوتله چه په دوران

دسوی پیښور محمد ... مسعود زوی محمد د وبیول سو چه پوځ شا د واو هم

... بدی وبلی اود یوه بدله د د د فحش رحمت تر بور رانش کا چه دلته ی کا بچ

بدله

چه ... پد بیمه شپه ... بیل شو | اور ... باندې بل شو
... و دی غم لسا نه بل شو | اور باندی بل شو
بنطی ... ... | سوی په اور تیمه
د بیته ... سوراپ ... مرض ... بل شو | اور باندې بل شو
... دی بنایت د رپوری او رکی ... سکو ... | وریت دی پا ور کړ حد
داسپی ... تا پور د مینې غمل شو | اور باندې بل شو
... خدای ... عزرله محمد گل ... | تاتد تل تل زرا بړی
[illegible] ... پواو یلا ... الله ... شو | اور باندی بل شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شعر الزمان عبدالقادر خان ختک   چه د خوشحال خان ... زوی دی نواب محمد افضل په

هم روایت کا چه د خوشحالخان ختک تر مړینې پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجری کابل ته

لیږل شوی و چه د ځینو د قوم خواړ الپاره تدارک او دعا روانو د تیرید لو خبری و و بنګښ

پر خوا کولی وایی چه عبدالقادر خان خپلې او کړندی خان و د ختکو خانانو تابع و او د د

... په ۱۰۶۱ سنه هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و او هغه چه د غه کتاب کوم ماته

د مشکاره چه د افغان به وفات شوی وی له دی نه خو هیڅ لیکنم چه وفات سوی بوی غفد چه

او سری چا د ژوندانه په ځرنګری راکړی له به مړوی خدای دی د تجنبی هیی واسی په

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمروند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پخانی ومشرقوب کښی افغان کا اولخدای به ی ترس کا

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجری نظم

تصوف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی گلستان ی په پښتو را واړوه

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک د غه کتاب ما په ۱۱۴۰ سنه

هجری له صدر الزمان صاحب د رخان وبیدچه د مؤلف په خط و صاحب در خان د است شوی

هم روایت کا چه په دیره ما و غه کتاب ومونده چه دیو ختک په ضبط کښی و نقل کا

چه عبدالقادر خان له طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او دپیر خلافت ی کا او هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رشادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخلا فت تا کلی و د عبد القادر خان شروند د بر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلوند لکل راوړل ادس زه دلته له حدیقه ختک تحفه دده
یو څو شو وند نقل کا ندم

غزل

دریغ لوز غوندلیری شولد د ل   یکبنی غم د خپل اشنا وی تل تل
شبنم وصل د گل پا موندہ خاموش شو   تری محروم شوه په شور کاندی بلبل
بند په ژبه د قلم شوه په مجلس کښی   شمع تا په د خپل سوز قصد وین
عاشق هیڅ نه د هجر د مشق لسوز   د النبه پری معشوقی و للګول
فانوس په پرده څراغ عدد پټېږی   کری مخ په پلو پټ و ما لیدل
پتانتم د پروانه په ی لګان وسو   شمع اور په تندی بل کړ گرزیدل

درستد شید د پیارو عبد القادر کښ
قدبی غمه په پالنګ باندی تحمل

غزل ولد ایضاً

شد خوښ د پادشاهی تخت نقلو   همیشه ی غم کوه د پر یو تلو
هر می اوس کری پیظلو ور وی ردی   غافل مشه د دیو ستر گو د و تلو
پیشیدی همیشه د ل آزاری وی   د مغو مخزن نوی د کتلو

خلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنی کړی په زړه وزر وجام کې | چه غافل یې ... د ...
داجل د سور و تا لخت نا لیهانی د ... | چه هیڅ کوي نه ... تیرېږی ... سو

بغدر نړه عبدالله در په مرده وی
یکوځل دنند ندی د سا تلو

ومن رباعیاته

وقت د هجران و وی لیده لې | بوشو بلبلی چه ... په ...
خواری مستدوی ویې سرای | په بې گلونو و بیا ...

ذکر د صدر اکابر دوران بهادر خان ادام الله بقائه پدی دوران یقینه مشهور دی په بهادری او توریالیوالی معروف د پادشاه ظل الله ... او دبنګړوسا د شال او ... کلاوی ی فتح کا او ډیری ی ضبط کا د بری سمندی عمر خوا تر ... کا بغدر خاوی اخلی او بری یی لړ ازل په صرف دی یقینه رکښی ... خلق پیرته او محتاجان او فقرای پکرم او سخاوت ماره دی د جود لاس یی زربخش دی هر کله د غریبانو دستگیری کا پادشاه عالم پناه د شاه حسین ی پدوو خطابیکا او عوام ی په امیر الامرا یاد کا خان عالیمکان په علوم کښ عالم دی او په اشعار بی نظیر شعرا او علماء پلاس د کرم پالی او هیڅکله ی مجلس له دی لطایفو خالی نوی ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

عملد بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علماء تد حاتم دی چه لسوزه راسی علماء او شوا سیلمه کا او دوی ته بند نی وَنه خالق تعالی د داکریم دوران او حاتم زمان تر ډیره تروندی، ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیبوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لسخیلو اشعار و فخر ما تد یوه بدله رالګه چه د نقدی غنیمت کوم چه کتاب له ذکر خیر د دی حاتم زمان خالی نو ی او هر څوک چه ی ولولی د عاو ته وکا هغه بدله داده

بدله

بیلتون د زور دی تر لیمو می سهار شبنم څاځی — لکه شبنم څاځی
د امرد یاقوت می یلمن کښ ستا په غم څاځی — په غم الم څاځی
ګوره لیلی باران د اوښو ستا په چم څاځی — څڅګه پر چم څاځی
راغله لیلی په سینګی خال څڅا په ګلو کوی — په سرو څنګلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی — ګل په اوربلو کوی
ملالی سترګی ی کا قد په وبیر زلو کوی — زیب په کجلو کوی
ډزوبل ډیره وینی په هرګړی هردم څاځی — لکه شبنم څاځی
منګلی نجلی د باغ پلور مسجد څڅا مه کوه — عاشق رسوا مکوه
وربت سوی زړه می دی سین پوری خندا مکوه — راشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډیوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا لد عشقه لیونی پر ما ما تم شا ځي | غم او الم شا ځي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی — په ارغسان کې اوسی دیار محمد پوپلزي

زوی دی او ددی زمانې ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف و نحوی
پر ملا محمد نور بریتخ ویلي دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی
کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه یې له لاسه ایستلی بخیل
محبوب لیسی ژاړي زاري کا ګریاني کا دردمن زړه لری او سترګې داوښکو ډکې لري
مینې سی په اوسو ی دی چه لکوره کلي ورکوی سوزناکي بدلې لولي او کله چه د قندهار نو
په ډله کښې مجلس ژړه وي او مجمن زړونه بچیلو ناره غلبلو سوځي زمانه د د
پیرځوانی افسوسوندګا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایي او
د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلوړ کښی وا او ما ی د حال پوښتنه
کوله د زړه بیخوالدکښیوت ژړلی او وا به لدی بالبداهه وویل

بدله

لکه بلبل چه بیله ګله بل ارمان نلري | هسې یې یاره بله بیله عاشقان نلرې
په ژړا کاندم بې له یاره بل مطلب نلرم | چه هسې سوریمه یو یو بل سبب نلرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړمه نور مطلب نلرم — په څوک مین سمې بې له یاره بل ارمان نلري
ترنا په ځان قربانومه دا ای نیازمنده یار — تل دې غمونه ګلومه دا ای نیازمنده یار
لستړګو او ښي تو یومه دا ای نیازمنده یار — زړه مې بې نا پدیو ساعت د هدا او توان نلري
که ته مې وژنې که پرېږدې اختیار خو تا ره دی — غم د پیدا شوي بلبچا ره خاص ما ره دی
زړه له دراغلی دی میلمه سا بیګاره دی — د زړه لکوره څه تنګ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برګزیده سبحاني ملا پیر محمد میاجي — ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور
زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړی ده او ملا پیر محمد تحلید
پیلار هنیض وموند د علیین مکان حاجي میرخان سره بیګو ښه ملګری و په د شاه ظل الله
ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی هلته ډیر خوبخت
او له انفاس میمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب
مذهب ته را بولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره صاحقه کا
او په دلایلو علمي دوي ملامت کا لکه چه علماء روم چه په اصفهان کښې دي هم
ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق
کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او په عقاید کتاب د عقایدو او
اخلاقو بیان کا په بل کتاب هم لرینه چه القرایض في رد الروافض ی نوم دی او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فغان الطریق کښې دا حکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب د لته ثبت کاندم چه یه دی
کتاب کښې یادګار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی لوآره لوی ولی و
یو دریځ روان پر لار و — لوی شجنتن په استغفار و
کړده ذکر د غفار — یو شپه ئې اوزګار
پر دی لاروئی تیر ګهتی — لاری محکی وی پریتی
دیری شی راغی رویدار — پری صافه کړلی لار
یو دهقان به آبیاری کړه — شپه په شپه به ئی خواری کړه
ده به لید پیتوره شپه — شیخ متی په زیارا ختر
لا صفه به بیزار و — بتوله شپه به هم بیدار و
یو وشپه راتیر لیار سو — شیخ متی ته پکفتار سو
ای د خدای رویدار قه کړی — دوهره زور زحمت پرتا کړی
ته بادار یې د ولیالو — ته قدوه د صالحانو
ستا د دوه خواری سره زړه دی — د هر چا کحل البصر دی
پیشو شپوی ته بیخواب — په زحمت په اضطراب

پاکوی دلاری گهتی | په دی خاوروشه دی گهتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق هیبتی
په خدمت دخلق الله | یو گړی په یوه ساه

تر هر شه بهتر دی وروره
زده کړه داخبره گوره

ذکر دشاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا چه دا شاعر په پوری کښی اوسی اوس دتخلو میښتو کالو یعرد دی دیوان دشعر لری کلام ئی شیرین دی لکه عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دغه غزل راکا په دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چه ستا پغم کښی بندیوان یم رابهر بد نشم | د بلیتون او بنی تو یو هد بی پر هر بد نشم
ب دی لتار دعشق لغیم کړه په زما حال ووینی | شنو ه بی بر وند عشق دی هیچ په بر بد نشم
مړدی پروت یم دگدا بغیر نظر نکوی | کدمرمد هیم بی بیا زیاره ستا نظر بد نشم
اودی دمینی راندبل کا سیری وریت دکړ مد | ستا دوصال په راوبو سو رسوی خیگر بد نشم
کدجفا کاندی کدوفا پروت دی ودرتد بیحد | ستا له دلبار دیده مخ نکړمه په بل در بد نشم

الهیار ولاړ دی په دلبار نظر دی غواړی لیلی
کدمی هرشو ربتی شری ازه پر صدر بد نشم

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابي

دکرم خان بابي زوی دی په پیدا ئنو کښی اوسیدی هغه وقت په حاجی میرخان علیین مکان لیقنده ار کښ دغلجو لښکر مات کا او گرگین خان ی واژه بابو جان بابي او کلات دیر غښتلی را وستل اوله ماشوری د قندهار ښار حصار دیئو او هغه وقت په ی گرگین خان مرکا نو ی په کلات کښ د حاجی میرخان د نواحکومت کا لهسی وایی محمد کاتب الحروف په پد کال ۱۱۳۴ سنه هجری په شاه محمود بادشاه د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکر و کا ده او اصفهان قدری دیر غل غزیمت وکا بابو جان بابي سره لرخپلو غښتلیو ځوانانو په دری وزره قندهار ونک اوتوخي او ترکی او غني الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښ بابو جان بابي هسی میړانه وکا چه رستم دوران ی هیرکا بابو جان د میاجی صاحب شاگرد مرید و او په ۱۱۲۹ سنه هجری ی په مثنوی د ښها او گلان ښه قصه نظم کړه چه پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښی دا کتاب قصص العاشقین نومیږی او ښه لر منبد ښو ری په دغه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی تور بالی دی ‖ چه پیر هرځای ی بری دی
د عشق اورهسی سوزان دی ‖ چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی ‖ چه بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق پدیوه رنگ | کله صلح کله جنگ
پښتانه کا ندی متل | چه دی خوږ تر شات عسل
چه بی عشقه سرکړه دی | لکه بی مغز پولاد وی
زړه بی عشق یکار نه وی | هم هر زړه سزاوار نه وی
چه د عشق وکا خبری | کړی پخوبه دا هنری

دیاکا لو عشق سزادی
امانت داد مولادی

ګرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی دغیاث خان او دمسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی دمهمندی پیاهد بالاسی غیاث خان د حاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری دا او زیدی خان اوس ترکره سری او دآشنایانو همباز او دمساز شاعر دی دپاچاه ظل الله پیخ کښی عزت ری او د شوکت او منت خاوند دی پر آشنایانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسی دی اشعار بی خواږه دی او د بلاغت علوم بی لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی هی شه او پوره لوست ری چه طالبانی حل د مشکلاتو کښی کا زیدی خان په ۱۱۳۶ سنه اصفهان ته ورلاړ او هلته بی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب بی پشرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بېتونه دی لومړی دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پېخ کښې ولوست زر طلا وی صله ومونده له یطبع کښې ی هسې جواد بیت پروت دی په سعد صله ی پیسو څو ورځې پر یارانو او آشنا یانو نثار کړه او ریدی خان غزل او مثنوی او رباعی پنځل دیوان کښې لري او محمود نامه ی هسې خوږه کتاب دی په اکثر بیتانو نه ی پیچلو کښې لولی د ګرګین خان ګرجی دوژللو قصه او د اصفهان د فتوحه تو نقلونه لټول کښې ستد هسې وای محمد کاتب الحروف په مالد ریدی خان هم درخواست وکا چه په دی کتاب کښې د محمود نامی تحفه ډیره برخه ثبت کا منم ریدی خان هم ما ته د کتاب یو باب را کا په د ګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما دلته وکښل ستوفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه تحفه دی

په بیان دوژلو د ګرګین خان او مدح وصفت د حاجی میر خان علیین مکان

اوس به نو ناته حکایت کړم د بنو — خوږه روایت د ګرګین خان د وژلو

په میر خان تلملی اصفهان ته ورند — مخ ی ملکی د پاک سبحان ته وند

یا پچا تی عرض کړ قتول اقوال د پښتون — د ګرګین ظلم بد احوال د پښتون

یا پچا وییل زه نوای کولای بچاره — د ګرګین خان ظلم و ستم دیاره

لدی معزول کړم قندهار له پیر مینږ دی — جور و ستم او ضبط مال ندیر نه دی

گرگین خو گرگ دی گرگ ځو ظلم کوی | وینی تو وینه هم لیونه څیری
زه هم خالیف یم چه بد تکلم گرگین | نا مسلمان دی ارمنی دی بدین
نه په اسلام کی لحاظ پابند گنهیږ | نه نصرانی نه له عیسی بیر نید
بیدین هم زه په خدای کړی قهر ښکاره | د سلطنت پیر زا کوم سی تیارث
میرخان ویل ای حسین پاچا وگوره | حال د حاکم او رعایا وگوره
گرگ د ایلیدکړ پر رمه سو شبان | جور و ستم کا نه دی بجید گرگین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو بند یاتی | صبر په ظلم د ظالم ارمنی
د اخلوارم وارد ای راحم سلطانه | عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا پچا نه کړی داد خواهی د مظلوم | ظالم حاکم کا ظلم دیر په محکوم
جور چه د پیرسی سلطنت سی برباد | د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عوبید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام | کد و کړنا داد نوی چا بر پر انام
مگر ظالم نو نسی کړای سلطنت | خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پیاقد په زړه ی وی پیهر وداث | د خدای عیال تګنی پر محکد انسان
سلطان وا وره پسنی غوږ داوینا | مکړه ستم د خلق الله پیهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب | د ظلم اوري کا پخپله تراب
د مظلوم آه داسي کاري دي ګوره | چه اوري سنځي د ظالم ټکوره
ملبې به بلي کا د ظلم پکور | تولد بد کاندي بېنوا پدي اور
ښايي ظالم چه رحم د کا پخان | په ظالم خوار نکړي خپل ځان او جهان
سلطان ګوره پر ځان رحم وکړه | خپل کلي کور چه جور مدور الغوره
یا پاچا قدهي دنیا وکړه میرخان | خو غوږ ي ندا او ریدو له ځان
ګرګین ي پرېښو قندهار کي ظالم | نني کړ دفع لاس دده له عالم
ګرګ ي شپانه کا چه کړي خوار رعیت | د ګرګ پخير څيري پظلم و وحشت
میرخان خو لېږي ولاړ حجاز له چه کړي | رسول د خداي ته پر زاري داد خواهي

داد خواهي د میرخان پحضور د سید الانس والجان

ولاړ ي د شپې ي پیثرب کا فریاد | رسول د خداي ته چه سو قوم برباد
ستا پر امت راغي د ظلم دوران | واوره رسوله د دي قوم فغان
پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا | اي خیر اناس واوره ته دي ندا
وژغوره دوي ته د ظالم له لاسه | ګرګین ملنځ د پښتون و باسه

تا پیا مددی کلمه گوی پښتون
نه به سي بيځکله لتاند استون

زه وړاندی هم وا سلام دپاره
ستا د دربار ستا دسلام دپاره

مدد سو کړه هیر خیرالوری رسول
فخر کونین نورالهدی رسول

اوښکی می څاڅی پر دربار یم ولاړ
قوم سو پا درد ظلم بتولد لتا ر

یو ولد نظر وکړه پر مونږ په سوو ر
و ظالمانو ته تر څو به یو پیر

ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان
بر خراب زړه دی ستا پیمهر ودان

لدستا نظر نوی خراب سو پښتون
پا درد ظلم تور کباب سو پښتون

را غلم لدلیری ستا دربار ته نبی
ته می شفیع سه خدای غفار ته نبی

په پر پښتون قوم نازل کا رحمت
کړی ی خوندی [ناموس] بیخپل مرحمت

لاس د ظالمی لګریوان ګالله
ویر سی د ظلم د ګند و خیرو ډنډ

ستا شریعت سی تینګ تمخ دپښتون
ورک سی بیدا د اوکم سی رنځ دپښتون

واحی دی سوال ولاړ در ته حمید
محتاج د تش ولږ نظر ته حمید

د قوم حال کړم در ته عرض باادب
ته ی با درر د کل عجم او عرب

بلید تا لمری پښتون څوا لګر
ته ی ملهم د خوږو زړو د ټپر هر

وژغوره زمونږ نام و ناموس لد بیداد
کړه بی ناموسو ظالمانو برباد

سر ئې د را پورته زمونږ حال وګورئ | د ظالم ظلم بد احوال وګورئ
نه دي لا شرم و حیا ستاسو نه | نه شرم کا نه ئې له عیسی ارمنی

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا
بلخوک مو نشته خو الګر پیدا نیا

خوب لیدل د حاجي میرخان پېښه ېئنه طیبه کښې او زیري د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم
میرخان ئې خوب ولید صدیق اکبر | چه ور سره حضرت فاروق و عمر
وې ای مسکین ښه زیري ورته غم مکوه | قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه
و لا پېښه قوم ته د زیري کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په ښتوت به خدای له ظالم آزاد | نه بسې ننګ او ناموس ئې بر باد
خدای به د اقوم کا پر حکم و دان | قوم به ئې وینه مچا به پر جهان
تل به د خدای پیو ند ګی کوي لوړ | څول بېئ نه کا مرید تلیه ور څو
کلمه د خدای به ئې جاري پا فوا | ورکوي دوی به پیدا لا ره کې ا ه
څوی طره وی دا سدا هم په ګری | نه بسې ورک قوم د دې قوم لښکري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

اخیری چه واورید میرویس خان پیغام — خوښ سو د ښځو په پېغلی کلام
بیا ی پیدا کړل علما د حرم — مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم
حال ی د ظلم د گرگین کا بیان — فتوا ی وغوښته له دوی میرخان
ټول علما د دین فتوا ی وکړه — ښې تحریر ښې انشا ی وکړه
چه د ظالم د ظلم رفع روا — په تیر چه وی دی له اسلام سوا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال — قوم ی ولید ی په ظلم پایمال
په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی — تنگه د قوم کا په ټینگه خوندی
مشران ی ولیدل د قوم بېلا — وده وی تی ووی د حرم ماجرا
د عا او خوب او هم فتوا د عرب — قوم ی کا د ځان د ښو له طلب
گرگین خبر سو چه میرخان څلوی — وی کتله چه افغان څلوی
ظلم ی د پیر کا پیر خوارانو د قوم — ځان ی کا گرد د غمخوارانو د قوم
مشران ی راوستل په صبر و په بند — منافقین ی کړل په قوم سربلند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجي میرخان وکا تدبیر مصلحت
پښتانه قتول سول پنا موس او پدیت

مولو قرآن وکا چه خان کا خوندی
له جور و ظلمه د ظالم ارمني

سیدال ناصر او بابو جان وباجي
یل بادرخان و د بادرو ملمسي

میا جي هم راغی د میرخان پکومک
یوسف را قتول کړ له د سیوري هوتک

عزیز نورزی د دلارام پهلوان
گلخان بابړ د یل ونوربه ښځ خان

راغي لښکر و الکوزو جلدک
کاږي څوانانو د لښکر کومک

یل یحیی خان یل ی زوی محمد خان
قتول سره یو سول چه کړي پر گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
پښتنو جوړ پر گرجیانو نا وریث

گرگین ی مړ کا قتول کړ جب سو کشتار
قوم کا خلاص ظلم و جور غفار

قندهار و بیو حاجي میر همت
قوم ی قتول کا ورته کړ نصیحت

په ظالم ومړ او س نوموږ سو و آزاد
خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پا چا ظالم دی موږ بی توکا لښکر
ناسي په وسا تو خانونه له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصفهان ډک واړه لښکرو د شاه — سبا به راشي یو رنګ تور سیاه

نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان — ورک به کا نوم ننګه نښان د افغان

دښمن قوي دی راشي کې اتفاق — ځان موږ پښتو کې ږدي کاندې نفاق

یقندهار کښې یې راټولکړل خانان — پټوله د قوم اختیار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان توریالي — غول و غښتلي ننګیالي جنګیالي

شل زره بچ سول پښتنۀ کې د ښار — ګرده ولاړه د میرخان په ګفتار

میرخان انصاف کاوه پښتنو یې مشر — قوم یې وند کړ زړه یې او کش

په داسې کار و کاڼې ګړندي — د پښتو ناموس یې وکا خوندي

کال و یو سل نونس او زر یې شمار — خلاص سو له ظلمه د ګرګین قندهار

د ظلم پای دی همي وران عالم — زړې له ظلمه څوک وران عالم

د ظلم اور چه بل شي سوځي جهان — یکښې کباب شي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه پوه بل
وینې هر څوک سزا د خپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بړیڅ داملاصاحب په قوم بړیڅ او عالم او متورع سړی دی خلق به د ښو لار ښوونه کا په ښو او کښې اوسی او طالبانو به درس کا دده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و چه روضه د ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی چه محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ی په کښې کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته رانقل کوم چه یادګاروی

بیت

هغه علم عاصیان ندی — چه په فرض کښې کاهلان ندی
چه فرض نکاندی لقصده — دوی بې شکه کافران ندی
چه وای کړم ی زده ی لوی — که طعام خوری لیوان ندی
علم فرض په هر سړی دی — چه فرض نکا څه کسان ندی
چه په قصد یو لمونځ قضا کا — په دوزخ کې ناستان ندی
خدایه تا زه امان غواړم — له هغو چه فاجران ندی

له هغو سره چی ګډه کا
چه خاصه ایمانداران ندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاڅي — د محمد علي جریاڅي زوی دی

پیښور د کانداری کا د ښکلا پور سوداگري لره او ښه لتري خوش طبع خوان دی طبعي ئې هزل ته مایل وه او کله کله ئې شعر ویل هم وایي ایکلو کاوي ځینې کنبي دیلاره سره او ښه ئې لي او ښه لتری له اکثرو علما و څخه لوست وکا او علوم ئې ځینې زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایي لري د کان ئې قامتو لزعالما لو مجلس گاه وي دیارالو سره خوش طبعي او ظرافت کا هسې وایي کاتب الحروف محمد هوتک چه یوه ورځ ئې یو بار د کاندر ته په لوم وه د محمد عمر خان پیښوري قوم لودي گانډي یم تمغا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایي کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایي محمد عمر و ویل لس کاله د محمد طاهر سره مجلس او وینا یم خو هیڅ اثر د مجلس ئې نلید لکه چې اوند ا الصحبة مؤثرة مصداق ښکاره کیږي په سبیل د هزل ئې دا قطعه په مجلس کښي وویله

قطعه

وایي دا په محبت کا ئې | یو له بله ډیر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړه حذر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسندلري او هسې نکات بند اداکا هسې قطعه ئې جواب انشا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره   منکر لښی دا شر

قدد محض بغدیش وی   اوس انسان سولی بشر

محمد عمرخان پطرانت له محمد طاهر پو بستند وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی

محمد طاهر هم بیت ووایه   بیت

زه وځان وته طاهر یم   خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی د دنیا تارک دی او پیر ئې

اوډیر کښی ریاضت کا او پطریقت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره

العزیز کړه هم په اصل د قندهار د بنار ساکن دی مګر په هیما شتو ورکړ وی لګوره

او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضریږی او ګو سنو کښی پیدا دت بخت

وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او پیر د بښتوا وغږو ګرنه؟

ذکر کاندی او کله د خپل پیر دستګیر پر مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تاب

د مظاهرو د جمال او کمال نلرم ځکه نو تښتیم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا

کله چه خپل اشعار بغنا سره لوی خلق ژړی وی او دیوان د اشعار وی

ډیر متین دی او نکات عارفانه پکښی شته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغرو کښې ګرځېدې او دغو وحشي او ځونخوار حیواناتو ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نه راغی کور ته
او زه د ده پیټلا بې ګرځیدم پیغرو کښې یو ځای می ولیدل د شرمښانو لو ګله چه ګرزی
او یو د بله سنګولی سره لیبوی ما ځان پټ کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او ولیدل می محمد ایاز و موند چه پدر لاندی خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه وو رسولی بلکه وینې سوی هم نه و ما چه لنجوب
وینې کا او واقعه می ورته بیان کا ده وویل هغه شه چه د خدای محبت و دان وی
د حیواناتو یخابنونه ورایږی د حقیقي انسانیت مرتبه هې هسکه ده چه د حیوانیت
لاس سلته نه رسی او لکه نفس اماره چه د نفس مطمئنه څخه تښتي او فاني کیږی
بعضي هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره لګګه ښني
کړای او له پیرتمه دی تښتي ملا محمد ایاز د شعر غونډ دیوان لری او د پیرښه عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړی دی چه زه یی دغه یو څو رباعی په بیان د عارفانه نکاتو
رانقل کاندم

رباعی

پره هغه وی چه لری د عرفان برخه | دغه بند ده پر دنیا د انسان برخه
چه د زړه چه ندی هغه نه عرفان وی | دری پیدا ژوند کښې د ناخبر حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولد

محبت د آب و خاک دی بی بنیاد | راسد ځلړی د دنیا خون آباد
کړد زړه سپین وی د خدای محبت | پر صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولد

زړونه خوښ کړه د اینکی ده د رشتیا | ملکه یجا بانډی تیرنه په جفا
د خدای کور موړانوه په ستمو | د خدای کور و ګنډ زړه چه وی صفا

ولد

په د ځان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک د خدای دینی لایق نه دی
یا بد ګمان یا بدجانان کا پرستند | څوک چه ځان ی نکا هیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی د اعالم د محمد اکبر بارکزی زوی د ک
په پقندهار په کښتنه خواکښې اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښی استاد د
او پیجامع کانو کښې د جمعې پورځ وعظ کا نو پیواعظ مشهور سوی دی کله کله
پیخطبه کښې ځینې اشعار هم وایي چه پتول د نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفة واعظ او بل کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
د امر په معروف او نهی منکر کوی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا ویلو مشهور دی او

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه او لویانو مخ کښې هم د خدای امر ښکاره وایي او د چا پروا نکوي
پیر طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کار دا محکا سود فقد پخپله یار ښې
طالبان د علوم ی له مجلس فیض موعي او په حلقه د تدریس کار جزوی دا وعظیه
بدله ما را واجیسند او نقل یې کړه له تحفه واعظ څخه چه مسلمانانو ته لولي

بدله وعظیه

کم بخت مکړه پر دنیا د ونګون | کړی زړه غوا یې د جنت ګلون
کم بخت مه زیږه مسلمانه پر دنیا | وطن مو بل دی آخر ځو پر شیا
هم بد ښه بل سی اعلام په عقبا | تو له سره اور کی پامان ځانون
کم بخت مکوه حرام چه بد دی | چه کړی حرام ښه باطن کی ود دی
اعمال ی د الله په عقبا کی رد دی | په لویه ورځ به ی وی تور مخون
کم بخت مکوه حرص قرار سه | شا د رب کوه صبور بیکار سه
ته ښه د دین وره پیدی کار وبار سه | چه بی تقو ښی نه پیدا سو دون
کم بخت مه ځه د حرام پر لوری | خدای به و تا ته په غضب وګوری
کم کمه زړه غواړي بنا یته ښی توری | بی ځای امر ده بی پروا پلون

دزا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصر الدين خان اندړ. نصر الدين خان د محمد زمان خان زوی دی چه پيرمانه کښی د پادشاه حجاوشاه صيبن له غزنی راغی او پيقنه کار ساکن سو په مقتضا د طبع صافی په چند مدت د صدر دوران بيها در خان ورسيد او په سلك د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلك سو ځکه چه شجاعت او بهادری ئې په طينت کښی وه نو په دلبر ورځوی د پادشاه او بيها درخان عاليشان لخوا عزت د موندا او د مستقيم طبعانو سره آشنا سو نصر الدين خان اندړ سبد اشعار وايي او ز موږ د زمانی لموزونانو څخه دی ځکانه سی ديوان د اشعار و لری او نصر تخلص کا الحق چه نصر په رزم او بزم د نصر خاوند دی او د يارانو او موزونانو په منځ کښی مقبول په دی کتاب دده يو بدله په يادگار کاښم چه نخز اند دده لياد خالی نه وی

بدله د نصر الدين خان

د غوار عاشق ژړا مدام وی داشکار دنيا | کد وی په پټه خوله همله غندی لنگار دنيا
د غوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا | په ورشکاره خپله زيبا مخ دلربا کی نا
په چپل وصال کئ خوشحال محبوبا کی نا | بلبله لغوارکه همه غدا اميدوار دنيا
د دی حسينو پيزده ضدای بل کړه اوروون دی | په ورليپسی دی لغوار يده ډير غون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوربه آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی
پر مینانو هره شپه د غم ناتار دینا

دوی مینو پر زړه رب البنی د اغون دی
چه په ارمان د ښاپیسته زیبا محزون دی

ځ ژړا کا او په نا روا یغر یادون دی
هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دینا

عاشقانو زړه مات کا نر غیب ېنا
هو په شپه باندی پټری کله چو پیښ ینا

په د وصال یا مینه هر عاشق او سیږ ینا
کړی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار دینا

د مینانو وصال عین لوی اختر دینا
یو نو خوار نظر له چېل بخته مردار دینا

د بلیتون اور دی چه په سوی او دړست حسگر دینا
هیڅ نجو پیښ ی د بلیتون کاری پار دینا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتنوا ای کښی او سی علوم شرعیه ویلی دی و تدریس کا په عمر ډیر پوخ سړی دی اتیا کلن او د قند هار پښا و کښی پنځه کاله د خاندان عالیشان د حاجی میرخان د ارتینو او کو ټینو بچونو استاد و او معلم تر اتو ته د سراپرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی پنامه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی پنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښتنوا ای کښی تدریس کا تا علوم شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب په تدریس لولی
دا نظم وده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

تر مومن تر وندی پیدی سی زما یاره ‌ ‌ ‌ ‌ تر ژړا فریاد کوه په خپو کو کاره
استغفار ته تو به کوه د ګناه د پاره ‌ ‌ ‌ ‌ ته هم تا سا ته پناه غواړه لناره
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه و تا ته یو دیی کړم زما ورور ه ‌ ‌ ‌ ‌ په سهار بیداری کړه آخر و ګوره
ابد ته سی پچیا نکښی یا په اوره ‌ ‌ ‌ ‌ چه ستا حال به چه قدر رنګسی له ګوره
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه ‌ ‌ ‌ ‌ په د ریمه شپه کښ ډیره بیداری کړه
هم پر خپل صورت و ژاړه هم زاری کړه ‌ ‌ ‌ ‌ د اخپل ګناه لکه حباب ستری بیزاری کړه
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته دروغ الا بلا مکړه دنیا ګښ ‌ ‌ ‌ ‌ داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا ډیر سود دی در ته وایم شریا کښ ‌ ‌ ‌ ‌ ګناهه خلاصی ډیره دی په دعا کښ
بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د لحذای الحکمه مه غموده غاړه ‌ ‌ ‌ ‌ نیک اخلاق کړه ته طبع د بد خوی واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفرع که ضل صورت کړه وچه ناړه | تر لا نخوندی بو پرسوی تن دیجاړه

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

خدا امید کړه در رحمت ته ئما جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان
هر سهار رحمت نازل سی لا آسمان | مغفرت پیسهار غوړوه لر رحمان

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د فضلا سرامدی او په ظرافت کی هم یاحل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ما شور کښی او سیدی عبداللطیف لا کوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خدای په طبع لطیف ی درلوده نوی ډیر خوا به اشعار و ویل بیشتر کی طبع ظرافت ته مایل ده خو بیا هم هسی قصی او حکایتو نه نظم کا په او ریدو ئی عبرت ځنی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید درموند کا او هر کله مجلس داشنایانو ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی دیني اد اشعاری اروی او س د ځلو بینو کالو دی او سره دوی په عمری پوخ دی خو تو انی مسترنکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موی په ځا ئو کښ اشعار ارتجالا لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غه یوه قصه د ده بی ی تر اند کښ نقل کا په کتاب لا ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او د داوبن

څوک وینیسی یار او د داوبن او سوی مقصد سوه
څو را د یره څوب سوه

یو سوی داوبن اشنا سو
بیچده ی همرا سو

یاری به ی کوله یو له بلی یا را بد سوه
څو را څوبه مقصد سوه

اوبن و ویل چه سوی
ای زما یاره نیکخوی

بی تامی بنادی نشته شپه او ورځ می پیابند سوه
څو را څوبه مقصد سوه

تول عمری صحبت کا
د سوی سری الفت کا

شپیدی بلیتون نکا یو له بلی مرکه سوه
څو را څوبه مقصد سوه

سوی و داوبن یکور کی
ژوندون ی پسرور کی

مقصد بدی شروع کړه هر سهار څو بد عز مد سوه
څو را څوبه مقصد سوه

سوی تل سلید داوبن و
دوستی کی د یر پیهوبن

عیلوی سوه سی تینگه په هر پری پند بر مد سوه
څو را څوبه مقصد سوه

اوبن هم عزت د سوی کا
ساتنی د ابروی کا

دیار د زړه د یاره بد مقبوله ند بلید سوه
څو را څوبه مقصد سوه

یو ورځ سوی پیشمتیا کړه
د اوبن د یاری د اکه

خپلوانی را خبر کړه د سوی ټوله بلید سوه
څو را څوبه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبن رانجې د سوي کور تند
يوغاري وليد پور تند

واتنگ پد هې ثنان ويچي مدخاي يوه گونړه سوه
خوراخوږه وقصد سوه

راوړي ی خوا ره و ه
يو څه ده لږ وابند وه

واتعولد چې ی راوړلد داوبن يوه گولد سوه
خوراخوږه وقصد سوه

اوبن وړی ولاړی کور تد
خندي سنو پور تد

سريا نوی ځای مددرلودی نولد شرمنده سوه
خوراخوږه وقصد سوه

سريا نوجعيت کا
ياسوی ملامت کا

ول ستاو داوبن څدی چې دوستي سره توده سوه
خوراخوږه وقصد سوه

چې بسوی اشنا داوبن سی
بايد چې لږ پېهوښ سی

داوبن دپاره بنايي چې پيدا يوماتد سوه
خوراخوږه قصد سود

هرڅوک چې يارانی کا
چې بيل کا پيلجانی کا

هرچا لدمنا سبد اشنايي او طريقه سوه
خوراخوږه وقصد سوه

چې څوک مناسب کار کا
عبرت لدی گفتار کا

لدچل تغره سمد و هرچا پند رااوږ ده سوه
خوراخوږه وقصد سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران تهمتن سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او

بابری زی ناصر دی چه پلاری او نیکه یې په دیله کښې چه دوازیخوا ییسر یو ځای

دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر کلاته

ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغر سکونت وکا

ابن الخان د عادل خان توخی سره په هغه وخت له بیګلر بیګی سره د قندهار چه د

صفوی پادشاه لخوا و جنګوند وکړل او ندی پر ییښو چه پر کلات حکومت وکا

سیدال خان په دې ګډ لی پلار زوی و لیبخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو

او هغه وخت چه حاجی میرخان علیین ملکان لقندهار کښې ګرګین خان بیګلر بیګی

دوازده سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار واو دی لو ستلی وه علوم

مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پر ژوند

هکله د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر

د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار و او ځو واره ی د صفوی لښکر چه ترهغه

تیر و ورژل پیدی لوتو لو جنګو سیدال خان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالنخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ئی یرغل وکا د صفویانو په جنگو پر ملتو نو
میدانو غالب او فاتح سو څو ئی اصفهان فتح کا او دښمنان ئی مقهور دی
نقل کا چه سیدال خان ناصر په سخه وقت چه په جنگو ئی گرفتاری بند وه
او له حیص و بیص ئی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سندرها ئی کښلی او س
په پښتو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ئی نشته
او ورځی ئی تیریږی په هسی جنگو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله بیخز اند کښ کاږم چه دا کتاب د ده له ذکر خالی
نه وی او د دی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی گرانسو + را تیر تر هغو لیها نسو
نو زندویم پیتر گو + بهان قبول را ته جانان سو

وی زلفی دا ورېدی کړی   پرمخ د راخپری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سپری کړی + گرزی په باغ کښی ګلو نو کښی نخری کړی
په ادر د وسوم یاره را ته اور تانه بوستانسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چې اشنا یې مکا　　　　شنیده وږغ به کړیا نې ۵

غنچې د دستمګاره خوشحال زړون برنځي کا + لندې لړې دوږېو د بانو عشق کارن

په هار مې ګوره طوقه د دلبر د تیر نښان سو

مین پر لویو غرو ځي　　　　مرغزار په نیمو شپو ځي

وزی اروطن وطن پرینږدي پر یبولوځي + فریاد و زاري وکا پیا ورین په غلیلو ځي

وصال یې نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

زاري وېمه عالمه　　　　دښتې تر صبحه سم

ناتوان د بلبلیتون یم یو ګرد ملرمه دمه + بېتابې نفس نظري راځه زما د زړه بنده

نظر پر ما غریب کړه چې تا خون مې تا پېځانسو

شبنم پر ګلو شکاري　　　　زما اښکې دا رنګ اري

خوناب ځي ستا لغم زما په مخکي لاري لاري + تمام شپه لمه تیره بېتره په بیاري نارګ

شکاره سوه چې مجنون یم لیونو ته مې اوس بیا نسو

بوستان ښکلي ژړیا دي　　　　رنګین په اوښکو زما دي

د زړه پر داړ ګلکوټ دی چې بلبل پتماشا دي + همیشه تې زړه وښاو دي قدوایې چېلا د

ښلي بلبلتون یم زه سید آل احمد بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه کښې په بیان د هغو په شعروني ولیکي دي

ذکر د عصمت نیاه نازو توخی هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه

چه تولد یې په سنه ۱۰۶۱ هجري شاوخوا کې ترنزدې وچه تازي نومیږي سلطان ملخي

په هغه وقت د غزنې تر حاکم د اقوامو مشر و او په استقلال یې حکومت کا معارض

او ساري یې نه لرلود او نازو په کوچنۍ والي له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علماو څخه لوست

وکا او میره مخې ارتینده وه چه نارینه یې میراني او شجاعت او سخاوت تدبیرات و

روایت دي له تقدیراوی یا نو چه سلطان ملخي وسور غره ته نزدې یې جنګ کښې و مه

او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار یا نتقام نه جنګ ته ولاړ کلا او کوری نازو

ته یې پرېښو او په هغه وقت نازو تورې پیدا کړه او د جنګ لیوه انا نو سره یې

کور او کلا له تا راک د دښمنانو د ساتل ما ته ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا

په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه مشهوره وه او هر وقت به چه پیدا شي به د

مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلا یې اړول په سوه سوه میلمانه به یې روز ل

او دوی ته یې ډوډۍ ورکوله چا چه به کالي نه درلود لباس یې ورکاوه

او د سخاوت نوم یې له ضبر تر کوسانه خپور سو نازو پیچاله د ښاغلم خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه دکرم خان زوی واو دهوتکو بالم خیل چه سن وریځ پادشاهی دقندهار او
اصفهان ددوی ده لدی شجرې ځینې څرګنده دی او نازو ځلور زامن درلود چه مشر ئی
حاجی میرخان او نور عبدالعزیزخان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سی روایت کا محمد کاتب الحروف لنځتیل پلار چه نازو انا عابده صالحه متقیه وه او ځلو
زامنو ته ئی بتول عمر په اوداسه شیدې ورکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خوب ئی ولید چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایي داروی بنده تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارونه به وکا او بزیارت دبیت الله بجان مشرف کا اوله نسل
به ئی پیدا سی پادشاهان چه دین به رونق کا نو حاجی میرخان چه وزیږېدی مور ئی
په پالنت او عبادت سره لوی کا او ددین فرایض ئی بتول په اوسم کال ور وښوول
او هر کله به ئی ده ته نصیحت کا چه زه د شیخ بیټني نیکه قدس الله سره لقول ستا په حق
بشن دی لوی کارونه نو چه لوی شی دخدای عبادت او د خلقو خدمت کړه ته
خدای پیدا کړی ای ددی دپاره چه لوی کارونه ترسره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته دغو لوی کارو دکولو وصیت وکا زه بابه هسی کارونه وکړم چه په
سنه ۱۱۲۰ هجری ئی قوم دظالمانو له ظلمه خلاص کړه نو دی مسجد د شکر وکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسې غه کار و چه ما ته مو رسپارلی وا و وصیت ئې کړی و د اخوستا د عبادو او بنده ګانو خدمت و چه ما تر سره کا زما پلار رحمې و ویل چه نازو انا علاوه پر سخاوت او شجاعت او عبادت ښې ارتینده وه چه د خدای تعالی څخه بېنا حاجات ئې دېر اشعار و یل او یو دیوان ئې در لود چه د د ه زړه ښتو نه یکښې ده او بلندئ ئې سندللاله ادا کړی او د اسې ئې و یلي و چه نارینه ئې هم فنی ویلای او دغه رباعي چه د نازو انا ده مانه خپله پلار رو یلې وه الحق چه ښه رباعي ده

رباعي

سحر ګړو ه د نرګس لیمه لانده | څاڅکی څاڅکی ئې لستر ګو څڅیده
ماویل څه دی ګښلی ګلوولی ژاړې | ده ویل ژوندی دی یوه خوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد در شهوار عصمت حلیمه حافظه حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان خټک لورده چه د عبدالله درخان خټک سره ئې خوږکیده زما پلار رحمې روایت کا چه نه ښو ته ئې لا رحم په پنځه وخت د اپښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندي رو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او هم پلار ئې عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت د کا چه هغه هم د شیخ دوران

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میړه ی نه دی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبد القادر خان په کور کښې لورو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وایي او په خپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ی ټول لوستلي دی او ښې وایي چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام رباني قدس سره حل کوی د حلیمې په اشعارو کښې مجازی عشق نه ښکاری بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقي صفت کا د غه یوه بدله ی زما پلار ما ته وویل چه په خزانه کښې د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

د آشنای په فکر خوښ به هسې شان شوم
چنو هیڅ هم چه ممتاز که نور جهان شوم

چه ی کړمه ستا پیغمه سر فرازه
ثنا خوانه پیځو رنګه د ریحان شوم

په مجازی د ایاز د لارې لږه مند
سر بلنده د تر محمود غزنوی سلطان شوم

و هر ځای وته چه ګورم واړه دی دی
د جمال په ننداره ی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزره ندرا بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ

الله داد لوروه په قوم مموزی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار نیکه د ممن زیو.

مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ

امام الدین خلیل غوریا خیل په خپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه

شیخ الله داد لوی ولی وا و لوری نیکبخته په تحقیقت هم نیکبخته عارفه منجه

وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا به

۹۵۱ سنه هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله

۹۴۱ سنه په دخراجه محمد زاهد خلیل منی نړی زوی وا و عارفه د خدای و په

۹۵۶ سنه لد بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی

بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا

مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی

کتاب د اولیای افغان هسی کاښی چه بی بی نیکبخته په د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی ښې نصیحتونه لیکلي دي، په فقراو عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجري تمام شوی دی او زما پلاری نسخه لیدلې ده په ښو کښې خه وقت چه دی تللی و پسی د هغه ځای د غه شعرونه له هغه کتاب ز ما د پلار پیاد ده په ما د لته ځنې نقل کړل چه کتاب می پلار کرد عارفه دوران رنگین وی

مثنوی په نصیحت کښې

پیژره بنا دښې ای مومنه	بظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد پا خلاص کړه	پیژره تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه	خود نمای مشه خودبین
بیشه و روح به پیژړلې ی	که خبر شې له سجین
سجین ځای د خود نمای	د بې نماز او د بې دین
له هغوځا امان راکی	یا اله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

د ښدای حق ته غاړه کښیږده	نوری نوری دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاته له هر چا ده | پاخلاص کی ئې څښی لیږ ده
فخر قوت لری پیچا نکی | سر دیار پیرضا کښیږ ده
ځان له بد خویه ژغوره | زره پذکر دیار بلیږ ده
کل دنیا به دښمند شی | ادعی لیبری ئې څښی ریږ ده
بتول غواړی حساب دن | کړ دا ومنی کړ د میږ ده
دنیا ترک ئې هم کړی ده یې | دلقا پر لوری ئې بیعی ږ ده

ولها ایضاً رحمها الله

پطلب ئې وور بیږه | پخدمت ئې هو سیږه
لجمله بدو نفرت کړه | ونیکی ته ولاړ یږه
پدنیکی کښ ئې اخلاص کړه | بدی مکړه و پو هیږه
پر گناه له واړه ستر گو | دباران پیدود وریږه
په یارب العالمین | لگناه را نتیریږه
خدای برحم پتیا وکا | بیزار یو ته ژړیږه
بی پروا و خدا ایتیر مشد | له غضب و ویریږه
برغد فعل چه ئې حق دی | پطلب ئې و سوریږه

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د میرمنې د حسب او نسب بي بي زینب اطال الله بقائها

بي بي زینب د حاجي میرخان علیین مکان لور وه په لړکوتینوالی ی
پېغرم کې د عصمت او عفت لوست وکا لپیلد سبق چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجي دی په ډیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بي بي زینب
ډیره هوښیاره او پېمهانو ته د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جمجاه
شاه حسین پامورو کی تدبیرکا او هر کله پر ای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پخبره عمل کا او لفایح ی اوری دادر مشهوراو د صدق عصمه
سندسند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د دواوین د
شعرا هر کله لولی او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لعبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او لمخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لوستل ورښیی نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوعجز

بولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

و محزونانو د حرم ساندی او د غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واوریدله ډیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تللی زړه او هسې ویرندی په ویر د خپل ورور مرحوم دومیله په زړه ی دلله نقل کوم خدای تعالی د مقبول ښا غزان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

په باغ سو په ورور تیر له دنیا سونا
قندهار واره پېژړا سونا

زړه می په ویر کی مبتلا سونا
په شاه محمود لما ژړا سونا

داروی جهان راند تور تم دنیا + زړه د بلیتون پیغ کړم دینا

هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا پهی تاج موبرهم دینا

په شاه محمود تیر له دنیا سونا
قندهار واره پېژړا سونا

ځوان ومړه د توری جنګ ونا + ولاړ د کام ښام ننګ ونا

دښمن له په بیو رنګ ونا + پر میدان شیرو پلنګ ونا

افسوس په مرګ دده پخوا سونا
قندهار واره پېژړا سونا

محمود

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودؒ نه دیوازی خور ژاړی + پر مرګ د ټول کلی کور ژاړی

خپلوان لا څه پاچا د وروړ ژاړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د ټول پوا ویلا سو نا — قندهار واړه پړ پړا سو نا

اصفهان پاته تاج لښکور عالمؒ + په شاه محمود سوځن پګور عالمؒ

د پښتون لمر سو تیاره تور عالمؒ + راښته دښمن بلا پیغور عالمؒ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سو نا — قندهار واړه پړ پړا سو نا

لښکر سو چپوړ پښتون ملا ړی اریان + پیخاوړو ځای کا شاه محمود عالیشان

پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ی راسو پسو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بی پاچا سو نا — قندهار واړه پړ پړا سو نا

اسمان بیا د څه ستم کا څرګند + د شلاوه تا چه د پښتون د پیوند

دښمن د بیا زموږ په ویر کا خورسند + په شاه محمود دکا پیغمبر کی سند

پر کور مو ویر شور و غوغا سو نا — قندهار واړه پړ پړا سو نا

هوتکو ژړی شاه محمود څه سو نا + پښتو متاسی لوی سپاه څه سو نا

د اصفهان تر قراره څه سو نا + پاچا چه وحشمت پناه څه سو نا

د پښتو پر تیم فنا سو نا — قندهار واړه پړ پړا سو نا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړ لا + لښکر ونا څ ته یرغمه سوی جلا
اصفهان ولی پاتر سونا لتا + سردار پورته کړه په څکمی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا قندهار واړه پېژړا سونا

او هم ناری دغم په کړیږ فریاد + پښتون پیر گ د شاه محمود سو برباد
زړون په تل تا موباد من سونا بناد + دساندو ښغ دی په را او ړ میني باد

ماتم زده پیر و برنا سونا قندهار واړه پېژړا سونا

ورور مقرر د شاه مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرگ راحت
روح دوه مبا دپلوی ورځ د قیامت + مخ دوه رون دخدای په مهر و رحمت

دخالق رحم تل پېژړا سونا قندهار واړه پېژړا سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه زرغونه دملا دین محمد کاکړ لورده په پښجوا ی کښی اوسید د اوپلار ی ولا تحصیل دعلومو او دفصاحت الکلام ی زده کړل او دفضیا و اشعاری او تل زرغونه په بابه د سعدالدین خان نوزوی ده په نوزیا لی زامن ی هدلو د او لیتول د علم و هنر خاوندان و ماقد هی نقل وکا زما پلار په زرغونی دشیخ مصلح الدین سعدی رحمته الله علیه کتاب دبوستان لوتل په پښتو شو نظم کا او نوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو په دا کتاب ی په ۹۰۳ سنه هجری قدسی پایید ورساده
او ښتو ل نکات عارفانه او نصایح حکیمانه دی په پښتو کړل علاوه په دی زرغونی
لغه اشعار او غزلونه هم ویل او په زړه د فصحای شهرت وکاهسی په موزونانو
د روزګار بری اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه ګلونه دپند
او نصیحت بری لټول هسی وایی په زرغوند کی لداوه ضبعځ ده د خطای نوراسد
واوکاتبانو بری لدحسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسی وویل
په په ۱۱۰۲ سنه هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید په خیل اشعاری
په خیل سند خط هسی کښلی وچه منظری ی نخط ته عاجزی کا او د غه حکایت لدسغه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و په زړه ی نجزانده کښلی کا وم

حکایت لد بوستان د پښتو

او ریدلی می قصه ده	په لشانقه هم خوږه ده
داختر یورځ سحار	بایزید په ده رویداب
لد حمام راوتلی	یکو نغه کښنی تیر میدلی
ایری نهاوری بیا لبام	را چپه کړلی ناپام
نیخ او سری اسو ګمکم	پاییرو نیخا ورو نجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پشکر کښېنوسو — د خپل ځ په پاکید وسو

چه زه ورپسېم د بل اور — چه پاور کی سم نسکور

له ایرو به څه بد ورم — یا به لږ شکوه کوم

هو پوه بانو ځان ایری کړ — له لوېنی ځان پر یکړ

ځکه چه ځانته گوری تل — خدا یته نسی کړای کتل

لویی تل پکښتا رنده — لوخېره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا

تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت هیراه رابعه — حال د دی شاعره ما ته ندی معلوم سوی خو لږ څه چه ښکاره ده هغه هسی ده چه دا شاعره د قندهار وه او چه د دراث د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا هسی وایی چه اشعاری ډیری و دیوانی درلود د غه دیوه هیله رباعی ما ته صدیق اورفیق محمد طاهر جرپانی ووېلد چه زه ی د لته پنځر اندرا نقل کوم

رباعی

رباعی

آدم یې محلي وتد راستون کا | یا ور د غم یې سوی اېرون کا
دوزخ یې روغ کا پر مخ د مخلکي | قوم ی د بغد د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک ـ مولف د دی کتاب

زه چې محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یم قوم هوتک په زموږ کهول
اصل ئې له مرغه ده چه زما نیکه قادر خان له غرځه ئی را غی سیوی ته را سبته
وسیدی بسلدو مدت په تماشا د نصیب او قسمت راغی و د قندهار بیخوا کښو
ئیکای د کوکران استوګنه کوله او پیشه ئی زراعت وه داود خان ده پر معمره کی
ویشن د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سو او په سغه کی چه کوکران
نومیږی جنج سو زما پلار چه داود خان نومیږي پکال ۱۰۲۹ هجري په غنډ توران
زیږیدلی او په آوان د صباوت ئی علوم لوستلي او د خپل عصر په موزونانو
او فصحا او علماو د نامه ښا وند و او ده پر عمر د قندهار تللی او د کسي خردن اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

او ډیر ښه او ښیو او لوړ ځایونه یې لیدلي و بعد وخت چه خان علیین مکان
حاجي میرخان یقید اور کښ دګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په غو
جګړو کې ملګری وو او سره ځکه نو له قدیمه زما معرفت لري خاندان ډیر دی
او اخلاص یې لرم پر زړه پسله پکال ۱۱۲۲ سنه هجري په د صفوي پادشاه لښکري پر قندهار
راغلي نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار د ولایت او لغزاد او سیستان
او کلمنات او لوړو ځایو یې پټ شه د حاجي میرخان مدد ته راوغوښتل او له هغه
پښتو سره یې مرګ وکړ ... او ډیر پښتانه د لوړ زو او بارکزو او اسحق زوی ملګري
کړل د خان او پر خسرو خان ذی پرغلو کا او په دغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ۱۱۳۶ هجري وفات سو او بکوګران د خپل پلار سره شیخ سو
دغه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به یې شعرونه هم ویل چه
د لله تیمناً دده دوی رباعی را وړم او دا رباعي په صنعت د تجنیس بې نظیر
دی او په فصاحت هم مثل ملګری

رباعي

چه د چا پر زړه کې اور د مینې بل سی — په اور بل یې لمبې لګي حال یې بل سی
ور د مینې کله مړی د زړه لا مینې — د اور بل بیند که تل د زړه پټ بل سی

رباعي

رباعي والد ایضاً رحمه الله تعالی

کړی وینې وینې تل څاڅي له زړه وتخنه ... څوک چه وینې تا له څوانو یا ورېږه تخنه
د ډېره له زړه کړه وینې وینې څاڅي ... چه کړه و د غم لویدلي ښاله کړه وتخنه

اوس چه دي لږ حال د پلار او نیکه د کښېنو تفصیل حال هم کاږم او د خپل امني
لید ونکي بیخبر و هم زما را تنگ دی نا بودی دنیا ته یعني تولد مې واقع سوی و په
۱۲ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري یکو کران کښې اوس تود تمیز و رسیدم نوی
پلار درسی را اند شروع کا او ترا تلسم کال محمد د عمر مې ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معاني او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فنونو) ربا رتد او ترا وسه به نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه دیم او هر کله په احسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سر بلند یم عمر مې تیر سی په لوستلو او کښلو د کتبو له مختو د جهان بلد بهره ملی
او وزړه مې هم خوښي نکا بلیدی اشتغالو چه بل څه پدی اوقاتو د عمر چه مې تیر کړ
یو څو کتابونه مې وکښل چه یو له د غو تخه د عذرا اند ده او نور دا دی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت ئې بللې شي او بل
کتاب چې ټول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب ئې کښلي دی په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مد ظله څخه تر تيښتي کا
سل طلا وکړې ما ته صله ئې او هر کله داسې مراحم د پادشاه د دې فقير غريب حال
د پېر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پېږدي فقير د رحمت نظر کا خاص بيا
بهادر خان عاليمکان چه من ورځ نيغ غندهار د غربا و پر سر ظل د رحمت دي خالق
دي عمر د پېر کا ما له يو ديوان د اشعارو هم ستر چه په دې وقت کې مرتب او مدون
سوي دی او غزلونه او قصائد او رباعيات ئې کله چه طبع قاصر ميل د شعر او وينا
کا شروع ئې کا به هم او موزونات د روزګاري خو بڼوي څکه چه د خان ستاينه
سبب نه ده او پوهان لري کار د عار کا نو په ځرند کي مي خپل احوال وکيښل چه
دې کتاب و لوستونکي ما ته دعا وکا او هر وقت مې په دعا ياد کا خپل يو غزل
هم د لته د نموني په طور کاږم چه پر صفحه د روزګار يادګار دي نور
اشعار مي په ديوان کښي ليدلای شي شايقان د علم او شعري له ديوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک يو جام را | ستا الغم نا آرام يم آرام را

بيله ميو د بخار رندارې ځکه م | پير لې سو د خوبۍ بنده پيغام را

دنيا پاتې ده بنادي مو يو گړي ده | يو گړي مي خوښ کړه مي کړي انعام را

د بليتون پتاريکو کې مي ناشين سو | رنا الحمد جام د ميو نطلام را

ناکامه سو د دنيا مي کام را تريخ کا | چه مي خوږ کا کام تر څه دوا ناکام

نه قناعت سته نه مستي سته رندي شته | اچه سيم ... علي الدوام را

پاو بوي سو ... گي لب ... انود کړ

محمد ته د او ډک يو سي جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقارئه ولمن له حق علينا
والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين کتاب تمام سو
پوره په ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم سنه ۱۱۴۲ هجري په قندهار ... او مولف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثيرا

بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يکهزار و دوصد و شصت و پنج هجري گذشته بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم بدستخط حقیر فقیر پرتقصیر

نور محمد خروتی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار

مهردل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم

زانکه من بنده گنهگارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس

قوم بابی در شهر کوته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان

حاجی عبدالاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با شوال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library